

Βρυξέλλες, 6.3.2017
COM(2017) 113 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

**Έκθεση εκ των υστέρων αξιολόγησης του προγράμματος «Πρόληψη των ναρκωτικών
και σχετική ενημέρωση» (2007-2013)**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
1.1	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ	2
1.2	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....	2
1.3	ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	2
2	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	7
2.1	ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	7
2.2	ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	8
2.3	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	10
2.4	ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ.....	13
2.5	ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ	15
2.6	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ.....	22
3	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	26

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Η απόφαση για τη θέσπιση του προγράμματος πρόληψης των ναρκωτικών και σχετικής ενημέρωσης (ΠΝΕ) απαιτεί από την Επιτροπή την υποβολή εκ των υστέρων αξιολόγησης για την περίοδο 2007 έως 2013¹. Η εν λόγω αξιολόγηση² διενεργήθηκε από ανεξάρτητο εξωτερικό αξιολογητή, με τη συνδρομή προσωπικού της Επιτροπής.

Η παρούσα έκθεση βασίζεται σε αυτή την αξιολόγηση. Η έκθεση διαρθρώνεται σύμφωνα με τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης και τα αντίστοιχα ερωτήματα. Σε αυτά περιλαμβάνονται η συνάφεια, η συνοχή και η συμπληρωματικότητα, η αποτελεσματικότητα, ο αντίκτυπος και η βιωσιμότητα, η αποδοτικότητα και το περιθώριο απλούστευσης, και η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία.

1.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Η τελική αξιολόγηση του προγράμματος ΠΝΕ βασίζεται στα ακόλουθα:

- εκτενή εξέταση των διαθέσιμων εγγράφων τεκμηρίωσης των 51 συνολικά επιδοτήσεων ενεργειών και επιδοτήσεων λειτουργίας που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα την περίοδο 2007-2013·
- εξέταση των εγγράφων τεκμηρίωσης του προγράμματος, όπως για παράδειγμα της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας και των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων τόσο για τις επιδοτήσεις όσο και για τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων·
- εξέταση άλλων πληροφοριών που διατίθενται ηλεκτρονικά – π.χ. έγγραφα πολιτικής της ΕΕ, δικτυακοί τόποι, αποφάσεις για τη θέσπιση σχετικών προγραμμάτων της ΕΕ·
- ποσοτική ανάλυση των 51 έργων και δραστηριοτήτων που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα ΠΝΕ·
- ανάλυση των 23 απαντήσεων που έδωσαν δικαιούχοι της επιδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ στη διαδικτυακή έρευνα·
- οι δημοσιευμένες κριτικές από 5 συνεντεύξεις παρακολούθησης με συντονιστές των έργων/οργανισμών που έλαβαν επιδοτήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ για την περίοδο 2007-2013.

1.3 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα ΠΝΕ θεσπίστηκε με την απόφαση αριθ. 1150/2007/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, στο πλαίσιο του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη». Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε επί επτά έτη, από το 2007 έως το 2013. Το πρόγραμμα κάνει αναφορά στη στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά (2005-2012) και στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά 2005-2008 και 2009-2012.

Οι τρεις γενικοί στόχοι του προγράμματος, όπως απαριθμούνται στο άρθρο 2 της απόφασης, είναι οι ακόλουθοι:

- να προλάβει και να μειώσει τη χρήση ναρκωτικών, την τοξικομανία και τις επιβλαβείς συνέπειες των ναρκωτικών·
- να συμβάλει στη βελτίωση της ενημέρωσης όσον αφορά τη χρήση ναρκωτικών·

¹ Άρθρο 15 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της απόφασης αριθ. 1150/2007/ΕΚ της 25ης Σεπτεμβρίου 2007 για τη θέσπιση, για την περίοδο 2007-2013, του ειδικού προγράμματος «Πρόληψη των ναρκωτικών και σχετική ενημέρωση» στο πλαίσιο του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη».

² Η έκθεση εκ των υστέρων αξιολόγησης από τον εξωτερικό αξιολογητή έχει δημοσιευθεί στην ακόλουθη διεύθυνση: Κύρια έκθεση: http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf, παραρτήματα: http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_annex_1_2_and_3.pdf, http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_annex_4_quantitative_analysis.pdf

Η ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης από τον εξωτερικό αξιολογητή έχει δημοσιευθεί στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0246&qid=1467122450426&from=EL>

- να στηρίξει την εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για τα ναρκωτικά.

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος (όπως καθορίζονται στο άρθρο 3 της απόφασης αριθ. 1150/2007/ΕΚ) είναι οι ακόλουθοι:

- προώθηση διακρατικών ενεργειών με στόχο:
 - τη δημιουργία πολυτομεακών δικτύων·
 - τη διασφάλιση της διεύρυνσης του γνωστικού υπόβαθρου, της ανταλλαγής πληροφοριών καθώς επίσης του προσδιορισμού και της διάδοσης ορθών πρακτικών·
 - τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με τα προβλήματα υγείας καθώς και τα κοινωνικά προβλήματα που προκαλούνται από τη χρήση ναρκωτικών·
 - τη στήριξη μέτρων που αποσκοπούν στην πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών, μεταξύ άλλων της μείωσης των επιβλαβών συνεπειών των ναρκωτικών, και μεθόδων θεραπείας, λαμβάνοντας υπόψη τις πλέον πρόσφατες επιστημονικές γνώσεις·
- τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην εφαρμογή και την ανάπτυξη της στρατηγικής και των σχεδίων δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά· και
- την παρακολούθηση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της εφαρμογής συγκεκριμένων ενεργειών στο πλαίσιο των σχεδίων δράσης για τα ναρκωτικά (2005-2008 και 2009-2012).

Για την επίτευξη των στόχων αυτών, το πρόγραμμα χρηματοδότησε δραστηριότητες μέσω τριών διαφορετικών τύπων χρηματοδοτικών μέσων³: «Επιδότησεις ενεργειών», «επιδότησεις λειτουργίας» και σύναψη συμβάσεων. Οι επιδοτήσεις ενεργειών χορηγήθηκαν σε συγκεκριμένα διακρατικά έργα που παρουσίαζαν ενδιαφέρον για ολόκληρη την ΕΕ ή σε εθνικά έργα με σκοπό την προπαρασκευή ή τη συμπλήρωση διακρατικών έργων ή ενωσιακών μέτρων, ή με σκοπό τη συμβολή στην ανάπτυξη καινοτόμων μεθόδων και/ή τεχνολογιών με δυνατότητα μεταβίβασης. Οι επιδοτήσεις λειτουργίας χορηγήθηκαν είτε σε μη κυβερνητικές οργανώσεις είτε σε άλλες οντότητες για την επιδίωξη στόχου γενικού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στον τομέα της πολιτικής για τα ναρκωτικά. Διατέθηκαν επίσης κονδύλια για την υλοποίηση ειδικών έργων που περιγράφονται από την Επιτροπή (πρωτοβουλίες της Επιτροπής), όπως μελέτες σκοπιμότητας, έρευνα ειδικών θεμάτων, διοργάνωση συνεδρίων ή κατασκευή συστημάτων ΤΠ⁴.

Ο προβλεπόμενος συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ΠΝΕ για την περίοδο Ιανουαρίου 2007-Δεκεμβρίου 2013 ανήλθε σε 22 332 εκατ. EUR⁵ (βλέπε Πίνακας 1-1 Σχεδιαζόμενη κατανομή του προϋπολογισμού για το πρόγραμμα ΠΝΕ (2007-2013)). Το συνολικό ποσό που διατέθηκε για την ίδια περίοδο ανήλθε σε 20 738 εκατ. EUR.

Πίνακας 1-1 Σχεδιαζόμενη κατανομή του προϋπολογισμού για το πρόγραμμα ΠΝΕ (2007-2013)

Έτος	Διαθέσιμος προϋπολογισμός για επιδοτήσεις (ενεργειών και λειτουργίας) και συμβάσεις							
	Έργα (επιδότησεις ενεργειών)		Επιδότησεις λειτουργίας		Πρωτοβουλίες της Επιτροπής		Συνολικός ετήσιος προϋπολογισμός	
	Αξία (EUR)	%	Αξία (EUR)	%	Αξία (EUR)	%	Αξία (EUR)	%
2007	2 150 000	72%	A/A	-	750 000	25%	2 900 000	100%
2008	2 150 000	72%	500 000	17%	350 000	12%	3 000 000	100%

³ Άρθρο 8 της απόφασης αριθ. 1150/2007/ΕΚ της 25ης Σεπτεμβρίου 2007 για τη θέσπιση, για την περίοδο 2007-2013, του ειδικού προγράμματος «Πρόληψη των ναρκωτικών και σχετική ενημέρωση» στο πλαίσιο του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη».

⁴ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 2.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf

⁵ Άρθρο 12 της απόφασης αριθ. 1150/2007/ΕΚ, της 25ης Σεπτεμβρίου 2007, για τη θέσπιση, για την περίοδο 2007-2013, του ειδικού προγράμματος «Πρόληψη των ναρκωτικών και σχετική ενημέρωση» στο πλαίσιο του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη».

Στον Πίνακα 1-2 συνοψίζεται ο αριθμός των διαφορετικών πρωτοβουλιών που χρηματοδοτήθηκαν ανά έτος υλοποίησης του προγράμματος. Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για επιδοτήσεις ενεργειών κατανεμήθηκαν μεταξύ των περιόδων 2009-2010 και 2011-2012.

Πίνακας 1-2 Αριθμός χρηματοδοτούμενων πρωτοβουλιών ανά έτος

	2007	2008	2009- 2010	2009	2010	2011	2011- 2012	2012	2013	ΣΥΝΟ ΛΟ
Επιδότησεις ενεργειών	9	6	10	A/A	0	0	11	0	Δεν ελήφθη υπόψη ⁶	36
Επιδότησεις λειτουργίας	0	5	0	A/A	4	2	0	4	Δεν ελήφθη υπόψη	15
Δημόσιες συμβάσεις	1	1	A/A	5	11	7	A/A	1	2	28

Τα έργα και οι δραστηριότητες του προγράμματος ΠΝΕ υλοποιήθηκαν κυρίως από ΜΚΟ/εθνικά δίκτυα (33% επί του συνόλου των κύριων οργανισμών), ενώ ακολουθούν πανεπιστήμια (23%), ερευνητικά ινστιτούτα (22%) και ευρωπαϊκά δίκτυα/πλατφόρμες/φόρουμ (14%)⁷.

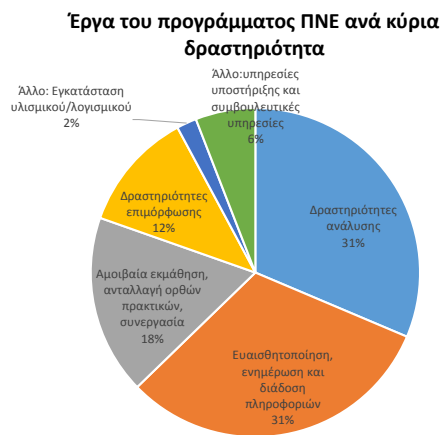
Το Σχήμα 1-2 απεικονίζει τις βασικές δραστηριότητες που χρηματοδοτήθηκαν από επιδοτήσεις ενεργειών (αριστερά) και επιδοτήσεις λειτουργίας (δεξιά) στο πλαίσιο του ΠΝΕ. Τα πιο συνήθη αντικείμενα εστίασης των έργων που έλαβαν επιδοτήσεις ενεργειών υπήρξαν η ευαισθητοποίηση, η ενημέρωση και η διάδοση πληροφοριών (31%) και οι δραστηριότητες ανάλυσης (31%), ακολουθούμενα από την αμοιβαία εκμάθηση, την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και τη συνεργασία (18%). Οι τέταρτες κατά σειρά δραστηριότητες των έργων που έλαβαν επιδοτήσεις ενεργειών ήταν οι δραστηριότητες επιμόρφωσης (12%). Τα αντικείμενα εστίασης των έργων που έλαβαν επιδοτήσεις λειτουργίας υπήρξαν επίσης η ευαισθητοποίηση, η ενημέρωση και η διάδοση πληροφοριών (27%), ακολουθούμενα από την αμοιβαία εκμάθηση, την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και τη συνεργασία (20%). Η τρίτη και η τέταρτη πιο συνήθεις πρωτοβουλίες που υλοποιήθηκαν από επιδοτήσεις λειτουργίας ήταν οι αναλυτικές δραστηριότητες (16%) και η στήριξη βασικών φορέων (16%). Η σύναψη δημόσιων συμβάσεων επικεντρώθηκε σε τρεις βασικές δραστηριότητες: μελέτες και διοργάνωση εκδηλώσεων και συνεδριάσεων⁸.

⁶ Δεν ελήφθη υπόψη στην παρούσα αξιολόγηση, διότι οι τελικές εκθέσεις δεν υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης.

⁷ *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 3.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf

⁸ Στο ίδιο, σ. 2.

Σχήμα 1-2 επιδοτήσεις ενεργειών (αριστερό γράφημα) και επιδοτήσεις λειτουργίας (δεξί γράφημα) του προγράμματος ΠΝΕ ανά βασική δραστηριότητα

2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

2.1 ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η συνάφεια του ΠΝΕ αξιολογείται με βάση τον βαθμό στον οποίο οι δράσεις επιτυγχάνουν εύλογα τους στόχους του, τις ευρύτερες ανάγκες πολιτικής της ΕΕ και τις ανάγκες του στοχευόμενου κοινού.

2.1.1 Προτεραιότητες που τέθηκαν στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και στις επιλεγμένες δράσεις, και η συνάφειά τους με την πολιτική

Μεταξύ του 2007 και του 2013 σημειώθηκαν τρεις σημαντικές εξελίξεις αναφορικά με την πολιτική και τη νομοθεσία σε επίπεδο ΕΕ στους τομείς που συνδέονται με το πρόγραμμα ΠΝΕ: η απόφαση-πλαίσιο 2004/757/ΔΕΥ του Συμβουλίου, η στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά και τα συναφή σχέδια δράσης, καθώς και οι εξελίξεις όσον αφορά τα νέα ναρκωτικά, όπως οι νέες ψυχοδραστικές ουσίες.

Ήδη από την πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την περίοδο 2011-2012, τέθηκαν νέες προτεραιότητες⁹ οι οποίες όχι μόνο αποτυπώνουν αυτές τις εξελίξεις αναφορικά με την πολιτική και τη νομοθεσία, αλλά λαμβάνουν επίσης υπόψη τις πρόσφατες επιστημονικές γνώσεις. Η ευελιξία αυτή κατέστησε το πρόγραμμα πιο σχετικό με το πλαίσιο στο οποίο υλοποιήθηκε.

Σε επίπεδο έργων, διαπιστώθηκε ότι επιλεγμένες πρωτοβουλίες παρείχαν επαρκή στήριξη στη χάραξη πολιτικής, διότι αφενός αυτός ήταν ο βασικός στόχος των έργων και αφετέρου πολλές από τις εν λόγω πρωτοβουλίες οδήγησαν σε διάδοση των αποτελεσμάτων τους σε φορείς χάραξης πολιτικής και/ή συνέβαλαν στη χάραξη πολιτικής σε ενωσιακό/εθνικό επίπεδο¹⁰.

Εκτός από τα έργα, η σύναψη δημόσιων συμβάσεων που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα είχε συγκεκριμένα ως στόχο την ανάπτυξη και την εφαρμογή πολιτικών και νομοθεσίας στον τομέα πρόληψης των ναρκωτικών. Από στοιχεία προκύπτει ότι ορισμένες συμβάσεις παρουσίαζαν ιδιαίτερη συνάφεια με την ανάπτυξη πολιτικών/νομοθεσίας στον συγκεκριμένο τομέα (για παράδειγμα, η αξιολόγηση αντίκτυπου, η οποία οδήγησε σε μια νέα νομοθετική πρόταση σχετικά με τις ψυχοδραστικές ουσίες)¹¹.

2.1.2 Συνάφεια του προγράμματος με τις ανάγκες της στοχευόμενης ομάδας

Συνολικά το ΠΝΕ απευθύνθηκε στις ανάγκες των δικαιούχων των επιδοτήσεων. Πρώτον, το πρόγραμμα ήταν προσαρμοσμένο στον συγκεκριμένο τομέα πολιτικής. Δεύτερον, κάλυψε ένα χρηματοδοτικό κενό σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά πρωτοβουλίες που συνδέονται με τα ναρκωτικά. Επιπλέον, τόσο το εννοιολογικό πλαίσιο του προγράμματος όσο και οι προτεραιότητές του ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες φορέων που εργάζονται στον τομέα μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών¹².

Τα περισσότερα έργα στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ προέβησαν σε εκτίμηση των αναγκών¹³ προκειμένου να διασφαλιστεί η συνάφεια των δραστηριοτήτων τους για τη στοχευόμενη ομάδα. Συνολικά, οι 16 από τους 23 συμμετέχοντες (67%) στη διαδικτυακή έρευνα επεσήμαναν ότι το έργο ή

⁹ http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_annex_1_2_and_3.pdf

¹⁰ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 9.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf

¹¹ Στο ίδιο

¹² Στο ίδιο, σ. 11.

¹³ Η αξιολόγηση των αναγκών θα πρέπει να περιέχει συναφή και αξιόπιστα στοιχεία και να περιλαμβάνει τεκμηριωμένη ανάλυση στην οποία να καταδεικνύεται η ανάγκη για τη δράση. Ο αιτών μπορεί να αναφέρεται σε υφιστάμενη έρευνα, μελέτες, προηγούμενα έργα που είχαν ήδη προσδιορίσει την ανάγκη. Η αξιολόγηση αναγκών πρέπει να καταστήσει σαφές σε ποιο βαθμό η δράση θα καλύψει την ανάγκη, και το μέγεθος αυτό αποδίδεται ποσοτικά. Ο αιτών θα πρέπει να είναι συγκεκριμένος και να εστιάζει στις πραγματικές ανάγκες που προτίθεται να καλύψει το έργο, και να μην περιορίζει την ανάλυση σε γενικές δηλώσεις και πληροφορίες σχετικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες της στοχευόμενης ομάδας εν γένει.

οι δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν είχαν σχεδιαστεί με βάση τις εκτιμήσεις των αναγκών. Οι εννέα από αυτούς δήλωσαν ότι οι συγκεκριμένες εκτιμήσεις αναγκών είχαν εκπονηθεί κατά το έτος έναρξης του έργου, ή ένα έτος νωρίτερα, γεγονός που καταδεικνύει ότι η εκτίμηση έλαβε υπόψη τα πλέον επικαιροποιημένα στοιχεία¹⁴.

2.2 ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

2.2.1 Συμπληρωματικότητα με άλλα προγράμματα της ΕΕ

Στην απόφαση αριθ. 1150/2007/ΕΚ¹⁵ του Συμβουλίου για τη θέσπιση, για την περίοδο 2007-2013, του προγράμματος «Πρόληψη των ναρκωτικών και σχετική ενημέρωση» επισημαίνεται ότι η ΕΕ μπορεί να φέρει προστιθέμενη αξία στις ενέργειες που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη «στον τομέα της ενημέρωσης και της πρόληψης όσον αφορά τα ναρκωτικά, συμπεριλαμβανομένης της θεραπείας και της μείωσης των επιβλαβών συνεπειών των ναρκωτικών, με τη συμπλήρωση των εθνικών ενεργειών και την προώθηση συνεργειών». Το άρθρο 11 της απόφασης τονίζει ότι επιδιώκονται συνέργειες και συμπληρωματικότητα με άλλα κοινοτικά μέσα, ιδίως με τα ακόλουθα:

- το γενικό πρόγραμμα «Ασφάλεια και προστασία των ελευθεριών»·
- το 7^ο πρόγραμμα πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης· και
- το πρόγραμμα για την υγεία (2008-2013).

Στην απόφαση επισημαίνεται επίσης ότι θα πρέπει να εξασφαλισθεί η συμπληρωματικότητα του προγράμματος ΠΝΕ με το έργο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ), με τη χρήση της πείρας, της μεθοδολογίας και των βέλτιστων πρακτικών που έχει αναπτύξει το Κέντρο και δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον στατιστικό χαρακτήρα των πληροφοριών για τα ναρκωτικά.

Εκτός από τα μέσα που επισημαίνονται στην απόφαση του Συμβουλίου, υπήρξαν δυνατότητες συμπληρωματικότητας και συνεργειών μεταξύ του προγράμματος ΠΝΕ και άλλων προγραμμάτων της ΓΔ Δικαιοσύνης, όπως το πρόγραμμα «Ποινική Δικαιοσύνη» (JPEN), το πρόγραμμα «Αστική Δικαιοσύνη» (JCIV), το πρόγραμμα «Θεμελιώδη δικαιώματα» (FRC) και το πρόγραμμα Daphne III. Επίσης, όσον αφορά τους κινδύνους αλληλεπικαλύψεων, υπήρξε στα ετήσια προγράμματα εργασιών του προγράμματος ΠΝΕ μια επίσημη διασφάλιση για την αποφυγή αλληλεπικάλυψης μεταξύ έργων που χρηματοδοτούνταν στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων.

Το πρόγραμμα ΠΝΕ παρουσίασε ομοιότητες με το πρόγραμμα «Πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας» (ISEC), στο πλαίσιο του γενικού προγράμματος για την ασφάλεια και την προστασία των ελευθεριών, στον βαθμό που και τα δύο προγράμματα εστίαζαν σε σχετικές με τα ναρκωτικά πρωτοβουλίες. Ωστόσο, το πρόγραμμα ΠΝΕ είχε στόχο τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών, ενώ το ISEC εστίασε στη μείωση της προσφοράς ναρκωτικών, ιδίως μέσω δραστηριοτήτων με στόχο τον περιορισμό της διακίνησης ναρκωτικών.

Το πρόγραμμα για την υγεία (2008-2013), υπό τη διαχείριση της ΓΔ Υγείας, μέσω της ολοκληρωμένης προσέγγισης που ακολουθεί σε θέματα υγείας, κάλυψε επίσης πολιτικές για τα ναρκωτικά και την πρόληψη της κατανάλωσης ναρκωτικών, από την οπτική της δημόσιας υγείας, προωθώντας υγιείς τρόπους διαβίωσης. Οι δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος εστίασαν αποκλειστικά στο ζήτημα της χρήσης ναρκωτικών, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που συνδέονται με την πολυτοξικομανία, ακολουθώντας μια πιο άμεση προσέγγιση σε σύγκριση με το πρόγραμμα ΠΝΕ. Οι πρωτοβουλίες που αφορούν τις πληροφορίες υγείας καλύπτουν άκρως τεχνικές/επιστημονικές πληροφορίες ή μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης τόσο των ασθενών όσο και των γιατρών σε πληροφορίες.

¹⁴ Στο ίδιο, σ. 11. Με βάση την ανάλυση των 23 απαντήσεων που έδωσαν δικαιούχοι της επιδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ στη διαδικτυακή έρευνα· και τις δημοσιευμένες κριτικές από 5 συνεντεύξεις παρακολούθησης με συντονιστές των έργων/οργανισμών που έλαβαν επιδοτήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ για την περίοδο 2007-2013.

¹⁵ ΑΠΟΦΑΣΗ αριθ. 1150/2007/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, της 25ης Σεπτεμβρίου 2007, για τη θέσπιση, για την περίοδο 2007-2013, του ειδικού προγράμματος «Πρόληψη των ναρκωτικών και σχετική ενημέρωση» στο πλαίσιο του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη».

Στο πλαίσιο του 7^{ου} προγράμματος πλαισίου έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (FP7) (2007-2013), χρηματοδοτήθηκαν έργα με στόχο την ενίσχυση των επιστημονικών στοιχείων που αφορούν τις επιπτώσεις της κατανάλωσης ναρκωτικών στους τομείς της δημόσιας υγείας, των κοινωνικοοικονομικών και των ανθρωπιστικών επιστημών. Το εν λόγω πρόγραμμα εστίασε κυρίως σε ερευνητικά έργα μεγάλης κλίμακας, τα οποία συμπλήρωσαν τα περιορισμένης κλίμακας έργα που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΙΝΕ¹⁶.

Σε επίπεδο προγράμματος, από την αξιολόγηση προέκυψε ότι το πρόγραμμα ΠΙΝΕ έδρασε συμπληρωματικά προς άλλα προγράμματα της ΕΕ, όπως διευκρινίστηκε παραπάνω, όσον αφορά θεματικούς τομείς και στόχους, επιλέξιμους αιτούντες επιδότηση, τελικούς δικαιούχους και είδη χρηματοδοτούμενων μέτρων και παρεμβάσεων. Σε επίπεδο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, από τα πορίσματα επιβεβαιώνεται ότι δεν υπήρξε κανένα περιθώριο αλληλεπικάλυψης με άλλες προσκλήσεις της ΓΔ Δικαιοσύνης ή με άλλα μέσα της ΕΕ όσον αφορά επιλέξιμες δράσεις, δεδομένου ότι παρουσιάστηκαν διαφορές ως προς τις προτεραιότητες και τους στόχους¹⁷.

Από τα πορίσματα της αξιολόγησης επιβεβαιώνεται ότι το πρόγραμμα ΠΙΝΕ χαρακτηρίζεται από συνοχή. Πρώτον, η οικεία λογική παρέμβασης (βλέπε Σχήμα 1-1 Λογική παρέμβασης του προγράμματος πρόληψης των ναρκωτικών και σχετικής ενημέρωσης (2007-2013) παρουσιάζει εσωτερική συνάφεια, δηλαδή οι στόχοι, οι εκτιμήσεις, οι δραστηριότητες και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του προγράμματος δεν είναι αντιφατικά.¹⁸

Δεύτερον, τα διάφορα χρηματοδοτικά μέσα (επιδότησεις ενεργειών, επιδοτήσεις λειτουργίας και σύναψη δημοσίων συμβάσεων) είναι συμπληρωματικά και δεν αλληλεπικαλύπτονται.

Τέλος, βάσει περιορισμένων στοιχείων, υποδηλώνεται η ύπαρξη συνεργειών μεταξύ του προγράμματος ΠΙΝΕ και άλλων ενωσιακών και εθνικών παρεμβάσεων. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης αναφέρθηκαν ορισμένες συνέργειες. Ορισμένες από τις δραστηριότητες που συνέβαλαν στη δημιουργία συνεργειών ήταν η διάδοση των πορισμάτων των έργων· η ανάπτυξη δικτύων· οι κοινές δράσεις· και η συνεργασία¹⁹.

2.2.2 Συμπληρωματικότητα σε επίπεδο έργων

Περίληψεις των έργων με πληροφορίες σχετικά με όλα τα χρηματοδοτούμενα έργα στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΙΝΕ δημοσιοποιήθηκαν στον δικτυακό τόπο της ΓΔ Δικαιοσύνης που είναι αφιερωμένος στις προσκλήσεις υποβολής προσφορών για το πρόγραμμα ΠΙΝΕ. Επιλεγμένες πληροφορίες σχετικά με τα έργα διατίθενται επίσης στον δικτυακό τόπο του ΕΚΙΠΝΤ²⁰. Επιπλέον, η δημοσίευση με τίτλο «Projects, studies and research on illicit drugs funded by the European Commission 2007–2010 (Έργα, μελέτες και έρευνα σχετικά με παράνομα ναρκωτικά, με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2007-2010)»²¹ περιλάμβανε εκτενή επισκόπηση των χρηματοδοτούμενων έργων στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΙΝΕ, του προγράμματος για την υγεία, του FP7 και του ISEC την περίοδο 2007-2010. Μια άλλη δημοσίευση με τίτλο «New Psychoactive Substances Projects, Studies and Research (Νέες ψυχοδραστικές ουσίες, έργα, μελέτες και έρευνα)»²² παρείχε επίσης πληροφορίες για έργα που εστιάζουν στις νέες ψυχοδραστικές ουσίες και χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΙΝΕ, του προγράμματος για την υγεία, του FP6, του FP7 και του ISEC (από το 2007 έως το 2013).

Ο κίνδυνος της αλληλεπικάλυψης έργων μειώθηκε περαιτέρω λόγω των απαιτήσεων και των προτεραιοτήτων που τέθηκαν στο πλαίσιο των προσκλήσεων υποβολής προσφορών για το πρόγραμμα

¹⁶ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ.15-16.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf

¹⁷ Στο ίδιο, σ. 14.

¹⁸ Στο ίδιο

¹⁹ Στο ίδιο

²⁰ <http://www.emcdda.europa.eu/>

²¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2011) Projects, studies and research on illicit drugs funded by the European Commission, 2007–2013: http://ec.europa.eu/justice/anti-drugs/files/2007-2010_drug_related_projects_en.pdf.

²² Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014) New Psychoactive Substances. Projects, Studies and Research funded by the European Commission: http://ec.europa.eu/justice/anti-drugs/files/nps_report_2014_en.pdf

ΠΝΕ. Η συλλογή δεδομένων που πραγματοποιήθηκε μέσω της χαρτογράφησης έργων, των συνεντεύξεων παρακολούθησης και της διαδικτυακής έρευνας κατέδειξε ότι ορισμένα έργα του προγράμματος ΠΝΕ ήταν συμπληρωματικά με χρηματοδοτούμενα έργα άλλων προγραμμάτων της ΕΕ. Παραδείγματα συμπληρωματικότητας των έργων παρατηρούνται επίσης μεταξύ προγραμμάτων της ΓΔ Δικαιοσύνης (JPEN, JCIV, FRC και Daphne III)²³.

2.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η αποτελεσματικότητα του προγράμματος αναφέρεται στον βαθμό επίτευξης των στόχων του προγράμματος και στον βαθμό κατά τον οποίο τα έργα του προγράμματος ΠΝΕ είχαν επιτυχή έκβαση σε ό,τι αφορά την επίτευξη των στόχων του εν λόγω προγράμματος.

2.3.1 Επιτεύγματα του προγράμματος

Τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί μέχρι σήμερα υποδηλώνουν ότι το πρόγραμμα ΠΝΕ υπήρξε συνολικά αποτελεσματικό σε ό,τι αφορά την επίτευξη των γενικών του στόχων. Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι μόνο 51 πρωτοβουλίες συγχρηματοδοτήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου χρηματοδότησης 2007-2013. Συνεπώς, μόνο σχετική μπορεί να είναι η συμβολή στην επίτευξη του στόχου που αφορά την πρόληψη και τη μείωση της χρήσης ναρκωτικών στην ΕΕ²⁴. Ωστόσο, το πρόγραμμα ΠΝΕ συνέβαλε στην προώθηση της ενδοευρωπαϊκής ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης σχετικά με τα ναρκωτικά και τις επιβλαβείς συνέπειές τους, ιδίως μεταξύ των νέων και των χρηστών ναρκωτικών.

Επιπλέον, χρηματοδοτούμενες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ οδήγησαν σε βελτίωση του διαλόγου για τα ναρκωτικά και ενθάρρυναν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, ιδίως μεταξύ ΜΚΟ, κοινωνικών λειτουργών, φορέων χάραξης πολιτικής και εμπειρογνομόνων. Οι πρωτοβουλίες είχαν ευρύτερο αντίκτυπο στα κράτη μέλη όπου υλοποιήθηκαν οι περισσότερες από αυτές, κυρίως στα ακόλουθα: Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Κάτω Χώρες, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Βουλγαρία, Εσθονία και Βέλγιο²⁵.

Ωστόσο, οι δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ συνέβαλαν σε κάποιο βαθμό στην υλοποίηση της στρατηγικής και των σχετικών σχεδίων δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η υλοποίηση και η ανάπτυξη της στρατηγικής και των σχετικών σχεδίων δράσης για τα ναρκωτικά καλύφθηκε σε μικρότερο βαθμό από τις δράσεις σε σύγκριση με άλλους στόχους/προτεραιότητες.

Το πρόγραμμα πέτυχε τον γενικό στόχο του, μεταξύ άλλων μέσω της σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Το πρόγραμμα εστίασε λιγότερο στη στήριξη της ανάπτυξης νομοθεσίας και πολιτικών σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο και περισσότερο στην ανάπτυξη νέων πρακτικών σχετικά με την πρόληψη/μείωση της χρήσης ναρκωτικών. Ωστόσο, δεν υπήρξε εξίσου επιτυχές στην ενσωμάτωση των εν λόγω πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ. Επίσης, λίγα μόνο έργα συνέβαλαν στην ανάπτυξη εθνικής πολιτικής. Μολονότι οι φορείς χάραξης πολιτικής συνέβαλαν ενεργά στην πλειονότητα των έργων του προγράμματος ΠΝΕ, είναι ελάχιστα τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι επαφές με τα συγκεκριμένα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν πραγματικό αντίκτυπο στη χάραξη πολιτικής²⁶.

Γενικός στόχος 1: πρόληψη και μείωση της χρήσης ναρκωτικών, της τοξικομανίας και των επιβλαβών συνεπειών των ναρκωτικών

Στο πλαίσιο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα ΠΝΕ, υλοποιήθηκε μια

²³ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 19.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf

²⁴ Στο ίδιο, σ. 22.

²⁵ Στο ίδιο

²⁶ Στο ίδιο

ευρεία κλίμακα δραστηριοτήτων οι οποίες βελτίωσαν την ευαισθητοποίηση και τον διάλογο για τα ναρκωτικά. Βελτίωσαν επίσης την πρόληψη και συνέβαλαν στη μείωση της χρήσης ναρκωτικών, της τοξικομανίας και των επιβλαβών συνεπειών των ναρκωτικών. Ο εν λόγω στόχος επιτεύχθηκε κυρίως μέσω δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης και αμοιβαίας εκμάθησης.

Ειδικότερα, οι δραστηριότητες αμοιβαίας εκμάθησης βελτίωσαν τον διάλογο για τα ναρκωτικά και ενθάρρυναν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ ενδιαφερόμενων μερών που προέρχονταν από διάφορα περιβάλλοντα. Επιπλέον, συνέβαλαν στη δημιουργία βιώσιμων, διακρατικών πολυτομεακών δικτύων, ειδικών στην πρόληψη των ναρκωτικών (κατά τη διάρκεια της περιόδου χρηματοδότησης δημιουργήθηκαν ή επεκτάθηκαν 12 δίκτυα). Ο αντίκτυπος ήταν μεγαλύτερος στα κράτη μέλη όπου υλοποιήθηκαν οι εν λόγω δραστηριότητες: Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Κάτω Χώρες και Αυστρία, ακολουθούμενες –σε μικρότερο βαθμό– από τη Δανία, τη Βουλγαρία, την Πορτογαλία και τη Τσεχική Δημοκρατία. Στο πλαίσιο των μισών περίπου δράσεων διοργανώθηκαν εργαστήρια ή ομάδες εστίασης (συνολικά 20)²⁷.

Οι δραστηριότητες αύξησης της ευαισθητοποίησης βελτίωσαν την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση σχετικά με τα ναρκωτικά και τις επιβλαβείς συνέπειές τους. Ο αντίκτυπος ήταν και πάλι περισσότερο αισθητός στα κράτη μέλη όπου υλοποιήθηκαν οι εν λόγω δραστηριότητες, δηλαδή στα ακόλουθα: Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Κάτω Χώρες και Ισπανία, ακολουθούμενες από τη Γαλλία, τη Λιθουανία, την Πορτογαλία, τη Δανία, την Εσθονία και τη Σλοβενία²⁸.

Οι δραστηριότητες απευθύνθηκαν κυρίως σε άτομα που διατρέχουν κίνδυνο και σε ευάλωτες ομάδες (όπως νέοι, γυναίκες μειονεκτούσες ομάδες και φυλακισμένοι) προκειμένου να αυξηθεί η ευαισθητοποίησή τους όσον αφορά τις συνέπειες της χρήσης ναρκωτικών. Οι δραστηριότητες αύξησης της ευαισθητοποίησης απευθύνθηκαν επίσης στο ευρύ κοινό²⁹.

Γενικός στόχος 2: βελτίωση της ενημέρωσης σχετικά με τη χρήση ναρκωτικών

Στο πλαίσιο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα ΠΙΝΕ, υλοποιήθηκε μια ευρεία κλίμακα δραστηριοτήτων οι οποίες βελτίωσαν την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα ναρκωτικά μέσω της ανάπτυξης καινοτόμων προγραμμάτων παρέμβασης και στρατηγικών μείωσης των επιβλαβών συνεπειών. Οι εν λόγω παρεμβάσεις περιλάμβαναν κυρίως αναλυτικές δραστηριότητες³⁰ εστιασμένες στις πρόσφατες εξελίξεις όσον αφορά την πολιτική για τα ναρκωτικά (π.χ. νέες τάσεις όσον αφορά νέες ψυχοδραστικές ουσίες, πολυτοξικομανείς και χρήση ναρκωτικών από ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων τροφίμων φυλακών, πρώην καταδίκων και εκδιδόμενων ατόμων).

Οι αναλυτικές δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος συνέβαλαν στην προώθηση της καινοτομίας στην επιστήμη και, μέσω του σχεδιασμού καινοτόμων μεθόδων θεραπείας, συνέβαλαν στη μείωση των επιβλαβών συνεπειών της χρήσης ναρκωτικών. Ο αντίκτυπος ήταν μεγαλύτερος στα κράτη μέλη όπου υλοποιήθηκαν άμεσα οι εν λόγω δραστηριότητες, δηλαδή στα ακόλουθα: Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Ισπανία, Κάτω Χώρες, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Βέλγιο, Πολωνία, Πορτογαλία, Λετονία, Εσθονία, Αυστρία, Ρουμανία και Βουλγαρία. Ο αντίκτυπος των έργων στο πλαίσιο των οποίων αναπτύχθηκαν οι εν λόγω δραστηριότητες φαίνεται ότι υπήρξε μεγαλύτερος λόγω του μεγάλου αριθμού κρατών μελών που συμμετείχαν στο συγκεκριμένο είδος δραστηριοτήτων, αλλά και λόγω της εύκολης διάδοσης των αποτελεσμάτων των περισσότερων έργων εντός της Ένωσης.

Η απογραφή της τεκμηρίωσης που διενεργήθηκε για την παρούσα αξιολόγηση έδειξε ότι 41 έργα υλοποίησαν αναλυτικές δραστηριότητες. Εξ αυτών, τα 15 αφορούσαν την επιστημονική έρευνα και/ή

²⁷ Στο ίδιο, σ. 23.

²⁸ Στο ίδιο

²⁹ Στο ίδιο

³⁰ Στο ίδιο, σ. 24.

κατάρτισαν εκθέσεις, τα 13 διενέργησαν έρευνες και κατάρτισαν ερωτηματολόγια για τη συλλογή δεδομένων από χρήστες ναρκωτικών και/ή οργανώσεις που ασχολούνται με ζητήματα ναρκωτικών, και τα πέντε εστίασαν στη συλλογή/ανάλυση δεδομένων ή σε στατιστικές³¹.

Από τις εν λόγω αναλυτικές δραστηριότητες προέκυψε μια σειρά εκθέσεων: 21 οδηγοί και εγχειρίδια (π.χ. εγχειρίδια συγκεκριμένων παρεμβάσεων), 20 εκθέσεις με στατιστικές (σχετικά με την αγορά ναρκωτικών και τη διάρκεια των διαφόρων περιόδων χρήσης ναρκωτικών), και 18 έρευνες (π.χ. έρευνες για τη συλλογή άμεσων πληροφοριών από στοχευόμενες ομάδες).

Από τις αναλυτικές δραστηριότητες προέκυψαν επίσης 43 άλλοι τύποι εκθέσεων. Σε αυτές συμπεριλαμβάνονταν εκθέσεις με συλλογή συμπερασμάτων και συστάσεων που προέκυψαν από τη διεξαγωγή εργαστηρίων ή σεμιναρίων, αναλυτικές εκθέσεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν για ελέγχους, παρεμβάσεις και παραπομπές σε προγράμματα θεραπείας αλλά και συνοπτικές εκθέσεις σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών, καθώς και άλλα είδη διαβούλευσης με ενδιαφερόμενα μέρη³².

Χρησιμοποιήθηκε επιστημονική έρευνα κυρίως για τον προσδιορισμό των συστατικών στοιχείων των νέων ψυχοδραστικών ουσιών και για την ανάπτυξη νέων μεθόδων εντοπισμού των εν λόγω ουσιών στο ανθρώπινο σώμα.

Οι βασικές συνεισφορές των δραστηριοτήτων ανάλυσης/μέτρων στήριξης μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- γεφύρωση χάσμάτων στη γνώση και την επιστημονική έρευνα σχετικά με τα ναρκωτικά (δηλαδή νέα συνθετικά ναρκωτικά/νέες ψυχοδραστικές ουσίες) και συναφείς κίνδυνοι για την υγεία·
- ενίσχυση του διαλόγου σχετικά με τις αλλαγές και τις μεταρρυθμίσεις στην πολιτική για τα ναρκωτικά· και
- ανάπτυξη νέων στρατηγικών για τη μείωση των επιβλαβών συνεπειών και νέων θεραπευτικών προσεγγίσεων για την αντιμετώπιση των ραγδαίων αλλαγών στον τομέα της χρήσης ναρκωτικών (νέες ψυχοδραστικές ουσίες, πολυτοξικομανείς κ.λπ.).

Γενικός στόχος 3: στήριξη της εφαρμογής της στρατηγικής της ΕΕ για τα ναρκωτικά

Πρωταρχικός στόχος ήταν η εφαρμογή και η ανάπτυξη της στρατηγικής και των σχεδίων δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά μέσω της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Μια μελέτη με τίτλο «Minimum quality standards in drug demand reduction (EQUUS)» συνέβαλε στη διαδικασία χάραξης πολιτικής στον εν λόγω τομέα³³. Αυτή με τη σειρά της βοήθησε την εφαρμογή της σχετικής δράσης στο πλαίσιο της στρατηγικής και του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά. Επιπλέον, μια εκτίμηση επιπτώσεων όσον αφορά τις νέες ψυχοδραστικές ουσίες χρησιμοποιήθηκε ως βάση για την κατάρτιση νέας νομοθετικής πρότασης σχετικά με τις νέες ψυχοδραστικές ουσίες³⁴. Εκτός από τη συμβολή της στην ανάπτυξη της πολιτικής της ΕΕ για τα ναρκωτικά, η εκτίμηση επιπτώσεων αποτέλεσε έγγραφο αναφοράς για την επιστημονική κοινότητα εντός της Ένωσης.

Ορισμένα έργα που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΙΝΕ κατάφεραν να παράσχουν στήριξη σε φορείς χάραξης πολιτικής σε εθνικό/ενωσιακό επίπεδο όσον αφορά τη διαμόρφωση νέων πολιτικών και νομοθεσίας. Άλλα ανέπτυξαν εργαλεία για έλεγχο, σύντομες παρεμβάσεις και την παραπομπή νέων ανθρώπων με προβλήματα χρήσης ναρκωτικών σε θεραπεία. Στη συνέχεια, τα εν λόγω εργαλεία ενσωματώθηκαν σε εθνικά σχέδια για τα ναρκωτικά και σε άλλα εθνικά στρατηγικά έγγραφα που αφορούν την πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών. Μολονότι η πλειονότητα των έργων του προγράμματος ΠΙΝΕ απευθύνονταν σε σχετικούς φορείς χάραξης

³¹ Στο ίδιο, σ. 25.

³² Στο ίδιο

³³ http://ec.europa.eu/justice/anti-drugs/files/equs_main_report_en.pdf

³⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013SC0319&from=EN>

πολιτικής σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, τα αποτελέσματα αυτής της σχέσης παρουσίασαν ποικιλομορφία³⁵.

Οι πρωτοβουλίες που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ χρησιμοποίησαν μια σειρά μεθόδων για την επικοινωνία με φορείς χάραξης πολιτικής σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, για παράδειγμα: το 91% των συμμετεχόντων σε διαδικτυακή έρευνα οι οποίοι ήταν δικαιούχοι χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ προσκάλεσαν φορείς χάραξης πολιτικής σε εργαστήρια και/ή άλλες εκδηλώσεις διάδοσης πληροφοριών· το 78% των συμμετεχόντων σε διαδικτυακή έρευνα οι οποίοι ήταν δικαιούχοι χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ αντάλλαξαν επικοινωνιακό υλικό (έντυπα, φυλλάδια, διαφημιστικά έντυπα) με φορείς χάραξης πολιτικής· το 65% των δικαιούχων της επιδότησης διοργάνωσαν συνεδριάσεις με τη συμμετοχή φορέων χάραξης πολιτικής· το 65% των συμμετεχόντων σε διαδικτυακή έρευνα οι οποίοι ήταν δικαιούχοι χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ προσκάλεσαν φορείς χάραξης πολιτικής σε εκδηλώσεις ενημέρωσης και συνέδρια³⁶.

Οι φορείς χάραξης πολιτικής ανταποκρίθηκαν μέσω της συμμετοχής τους σε εκδηλώσεις σχετικές με τα έργα, όπως σεμινάρια, συνέδρια και εργαστήρια, ή της χρήσης ορισμένων στοιχείων του έργου, όπως η προσέγγιση/μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ή οι δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν.

2.3.2 Αποτελέσματα των έργων

Τα έργα του προγράμματος ΠΝΕ στην πλειονότητα τους πέτυχαν τους στόχους τους. Αυτό επιβεβαιώθηκε τόσο από τα αποτελέσματα της διαδικτυακής έρευνας όσο και από τις συνεντεύξεις παρακολούθησης με όλους τους δικαιούχους της επιδότησης που συνέβαλαν στην εν λόγω αξιολόγηση, οι οποίοι δήλωσαν ότι πέτυχαν ή θα επιτύχουν εγκαίρως όλους ή τους περισσότερους επιδιωκόμενους στόχους/αποτελέσματα. Όλοι σχεδόν οι συμμετέχοντες στην έρευνα δήλωσαν ότι τα έργα τους απευθύνθηκαν ή θα απευθυνθούν στις προσδοκώμενες στοχευόμενες ομάδες, ενισχύοντας τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι τα έργα πέτυχαν τους στόχους τους³⁷.

2.4 ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Διερευνήθηκε κατά πόσον τα αποτελέσματα, οι στόχοι και ο αντίκτυπος των έργων είναι βιώσιμα πέραν της περιόδου χρηματοδότησης του έργου. Καθορίστηκαν τρία επίπεδα βιωσιμότητας κατά την αξιολόγηση:

- βραχυπρόθεσμη βιωσιμότητα, η οποία επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της διάδοσης των αποτελεσμάτων των έργων·
- μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα, η οποία περιλαμβάνει συνέχιση των αποτελεσμάτων και/ή των εταιρικών σχέσεων του έργου· και
- μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, η οποία επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της επιτυχούς μεταφοράς των αποτελεσμάτων των έργων σε άλλα πλαίσια, οργανισμούς, και κράτη μέλη, χωρίς επιπλέον χρηματοδότηση (ή με περιορισμένη μόνο χρηματοδότηση).

2.4.1 Συνέχιση και διάδοση των δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων του έργου

Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και οι δικαιούχοι της επιδότησης κατέβαλαν σημαντικές προσπάθειες για τη διάδοση των αποτελεσμάτων των έργων στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ. Αυτό συνέβαλε στην αύξηση του τοπικού αντίκτυπου των έργων. Η εφαρμογή διαφορετικών μεθόδων διάδοσης συνέβαλε στην προσέγγιση διαφορετικών κατηγοριών ενδιαφερόμενων μερών, όπως για παράδειγμα η ΕΕ και οι εθνικοί φορείς χάραξης πολιτικής, ΜΚΟ, κοινωνικοί λειτουργοί, νέοι και

³⁵ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 27.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf

³⁶ Ερώτημα έρευνας 23β: Ανταποκρίθηκαν οι φορείς χάραξης πολιτικής στις πληροφορίες που παρείχαν τα έργα/οι δραστηριότητες; (Ερώτηση πολλαπλών επιλογών). Στο: στο ίδιο, σ. 27. Με βάση ανάλυση των 23 απαντήσεων που έδωσαν δικαιούχοι της επιδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ στη διαδικτυακή έρευνα· και τις δημοσιευμένες κριτικές από 5 συνεντεύξεις παρακολούθησης με συντονιστές των έργων/οργανισμών που έλαβαν επιδοτήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ για την περίοδο 2007-2013.

³⁷ Στο ίδιο, σ. 28.

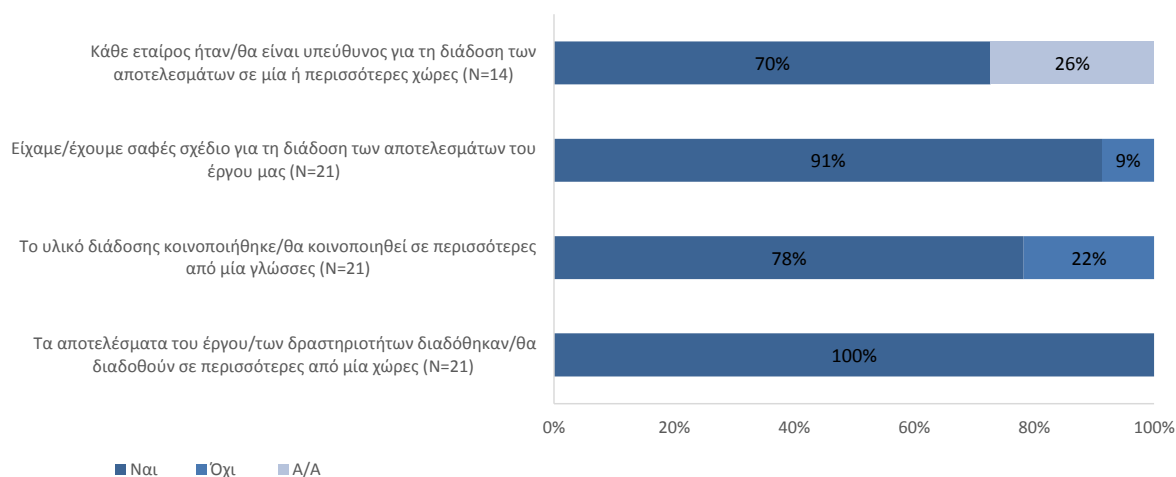
πολιτικοί εμπειρογνώμονες. Σε επίπεδο ΕΕ, τα αποτελέσματα του έργου διαδόθηκαν μέσω των δικτυακών τόπων της Επιτροπής και του ΕΚΠΙΝΤ, γεγονός που βελτίωσε περαιτέρω την προβολή του ίδιου του προγράμματος.

Επίσης, η χρήση δημοσίων συμβάσεων συνέβαλε στη διάδοση των αποτελεσμάτων των έργων μέσω της παραγωγής πληροφοριακού υλικού και της διοργάνωσης εκδηλώσεων διάδοσης. Σε επίπεδο έργων, οι διαχειριστές των έργων σχεδίασαν και χρησιμοποίησαν αποτελεσματικά ένα πλήθος εργαλείων διάδοσης, μεταξύ των οποίων η διοργάνωση εκδηλώσεων και η δημοσίευση έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού, με σκοπό τη διάδοση των αποτελεσμάτων των έργων. Επίσης, τα περισσότερα έργα χρησιμοποίησαν δικούς τους δικτυακούς τόπους για τη διάδοση των αποτελεσμάτων τους. Ωστόσο, δημιουργήθηκαν, σε γενικές γραμμές, ειδικοί δικτυακοί τόποι για τα έργα, για περιορισμένη χρονική περίοδο, γεγονός που επηρέασε τη βιωσιμότητα και τη μεταβιβασιμότητα των αποτελεσμάτων των έργων. Η πλειονότητα των δικαιούχων της επιδότησης που συμμετείχαν στην έρευνα επεσήμαναν ότι, ακόμα και στις περιπτώσεις που έγιναν ρυθμίσεις για τη συνεχιζόμενη χρήση και/ή διαθεσιμότητα των αποτελεσμάτων (π.χ. δικτυακοί τόποι), απαιτήθηκε πρόσθετη χρηματοδότηση³⁸.

Από την ανάλυση της τεκμηρίωσης των έργων επιβεβαιώθηκε ότι τα περισσότερα από αυτά ανέπτυξαν ένα σχέδιο βιωσιμότητας και/ή διάδοσης (βλέπε Σχήμα 2-1). Ωστόσο, παρουσιάστηκαν σημαντικές διαφορές στον βαθμό στον οποίο οι δικαιούχοι της επιδότησης κατάφεραν να διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα και τη μεταβιβασιμότητα των αποτελεσμάτων/ δραστηριοτήτων των έργων. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι δικαιούχοι παρήγαγαν απλώς υλικό διάδοσης το οποίο διανεμήθηκε σε εταίρους και σε στοχευόμενες ομάδες εντός του εξαμήνου που ακολούθησε τη λήξη της περιόδου χρηματοδότησης³⁹.

Οι περισσότεροι υπεύθυνοι των έργων του προγράμματος ΠΝΕ δημοσιοποίησαν τα αποτελέσματα των έργων στο ΕΚΠΙΝΤ κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής τους, ενώ ορισμένοι δημοσιοποίησαν επίσης τα αποτελέσματα των έργων μέσω του δικτύου Reitox. Τα αποτελέσματα των έργων παρουσιάστηκαν επίσης κατά τη διάρκεια συναντήσεων και συνεδρίων που διοργανώθηκαν από το ΕΚΠΙΝΤ, το φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για τα ναρκωτικά και την οριζόντια ομάδα του Συμβουλίου για τα ναρκωτικά (HDG)⁴⁰.

Σχήμα 2-1 Είδος διάδοσης των αποτελεσμάτων των έργων

Πηγή: Έρευνα για την εκ των υστέρων αξιολόγηση των πέντε προγραμμάτων της ΓΔ Δικαιοσύνης 2007-2013.

Ερώτημα 24. Παρακαλείστε να σχολιάσετε τις ακόλουθες δηλώσεις σχετικά με τη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου/των δραστηριοτήτων σας

Η ποσοτική ανάλυση δείχνει ότι διοργανώθηκε τουλάχιστον μία εκδήλωση ανά έργο (54 εκδηλώσεις

³⁸ Στο ίδιο, σ. 31.

³⁹ Στο ίδιο, σ. 32.

⁴⁰ Στο ίδιο, σ. 33.

για 51 έργα), καλύπτοντας ένα κοινό αποτελούμενο από περισσότερα από 41 000 άτομα, ενώ φαίνεται ότι ένας μεγάλος αριθμός έργων οδήγησε στη δημοσίευση υλικού και/ή πληροφοριών ή στη δημιουργία συμβουλευτικών δικτυακών τόπων. Ωστόσο, φαίνεται ότι μόνο ένας περιορισμένος αριθμός έργων συμμετείχαν σε πιο προορατικές μορφές διάδοσης, όπως δελτία Τύπου/συμμετοχή των μέσων ενημέρωσης ή εκστρατείες. Παρ' όλα αυτά, δεδομένου πως οι νέοι άνθρωποι αποτέλεσαν μια από τις βασικές στοχευόμενες ομάδες του προγράμματος ΠΝΕ, ορισμένα έργα επεδίωξαν να είναι αφενός καινοτόμα και/ή δημιουργικά ως προς τις δραστηριότητες διάδοσής τους ώστε να μπορέσουν να προσελκύσουν μια γενικά «δύσκολη» στοχευόμενη ομάδα, και αφετέρου περισσότερο αποτελεσματικά ως προς την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα ναρκωτικά στην εν λόγω ομάδα⁴¹.

2.4.2 Διατήρηση των εταιρικών σχέσεων μετά την ολοκλήρωση των έργων

Οι περισσότερες εταιρικές σχέσεις που δημιουργήθηκαν κατά την υλοποίηση των έργων/δραστηριοτήτων του προγράμματος ΠΝΕ εξακολούθησαν να υφίστανται μετά τη λήξη της επιδότησης, όπως καταδεικνύουν τα αποτελέσματα της διαδικτυακής έρευνας και οι συνεντεύξεις παρακολούθησης. Οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στη διαδικτυακή έρευνα (82%) ανέφεραν ότι η εταιρική τους σχέση διατηρήθηκε ή θα διατηρηθεί μετά την ολοκλήρωση του έργου. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, η διατήρηση της εταιρικής σχέσης συνίσταται στην περαιτέρω συνεργασία σε παρόμοια έργα ή στη συνεχή δέσμευση όλων των εταίρων για συνεχή διάδοση των αποτελεσμάτων των έργων⁴². Ωστόσο, λίγες μόνο δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα ΠΝΕ κατάφεραν να αποδείξουν ότι διασφάλισαν μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα, δηλαδή συνέχιση των αποτελεσμάτων του έργου.

2.4.3 Δυνατότητα βιωσιμότητας και μεταφοράς (μεταβιβασιμότητας) των αποτελεσμάτων

Παρότι υπάρχουν κάποιες ενδείξεις μεσοπρόθεσμου αντίκτυπου και βιωσιμότητας των πρωτοβουλιών που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα ΠΝΕ, είναι δύσκολο να αξιολογηθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους. Λίγα μόνο έργα κατάφεραν να αποδείξουν ότι θέσπισαν μηχανισμό για την επίτευξη μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας, μεταβιβάζοντας τα αποτελέσματά τους ή δίνοντας συνέχεια στην εταιρική σχέση.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, η μεταβιβασιμότητα συνδέθηκε με τα αποτελέσματα των έργων/δραστηριοτήτων του προγράμματος ΠΝΕ (όχι των αποτελεσμάτων) και με τη δυνατότητα υλοποίησής τους στα άλλα κράτη μέλη, με μικρές αλλαγές/εισαγωγή στοιχείων (όπως επισημαίνει από το 78% των συμμετεχόντων στη διαδικτυακή έρευνα, καθώς και από δύο στους πέντε συμμετέχοντες στις συνεντεύξεις). Οι μισοί εξ αμφοτέρων των ομάδων ανέφεραν ότι τα αποτελέσματα του προγράμματος ΠΝΕ έχουν ήδη εφαρμοστεί με επιτυχία σε άλλα κράτη μέλη. Η πλειονότητα των ενδιαφερόμενων μερών με τα οποία πραγματοποιήθηκε διαβούλευση έκριναν ότι τα αποτελέσματα των έργων/δραστηριοτήτων είναι κατάλληλα να διαμορφώσουν τις πολιτικές δραστηριότητες σε άλλα κράτη μέλη, αυτό όμως συνέβη μόνο σε λίγες περιπτώσεις⁴³.

Στην εν λόγω αξιολόγηση καθορίστηκαν επίσης δυνητικές προκλήσεις όσον αφορά τη μεταβιβασιμότητα των εκροών και των αποτελεσμάτων των έργων του προγράμματος ΠΝΕ. Πρώτον, η μεταβιβασιμότητα των αποτελεσμάτων ή των προσεγγίσεων που αναπτύχθηκε μέσα στο πλαίσιο των έργων του προγράμματος ΠΝΕ ενδέχεται να επηρεαστεί από διαφορές πολιτικής μεταξύ των κρατών μελών. Δεύτερον, η μεταβιβασιμότητα των αποτελεσμάτων θα μπορούσε να επηρεαστεί από το επίπεδο ανάπτυξης ικανοτήτων των ΜΚΟ και των δικτύων που συμμετέχουν στην εφαρμογή στρατηγικών πρόληψης και μείωσης κινδύνων⁴⁴.

2.5 ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ

Στη συγκεκριμένη ενότητα αξιολογείται η αποδοτικότητα του προγράμματος όσον αφορά την επάρκεια και την αποδοτική χρήση των χρηματοδοτικών πόρων, την καταλληλότητα των χρημάτων

⁴¹ Στο ίδιο, σ. 34.

⁴² Στο ίδιο, σ. 35.

⁴³ Στο ίδιο, σ. 36.

⁴⁴ Στο ίδιο

που δαπανήθηκαν σε σύγκριση με τον θετικό αντίκτυπο που επιτεύχθηκε, καθώς και τον βαθμό καταλληλότητας και επάρκειας της κατανομής κονδυλίων μεταξύ των διαφόρων χρηματοδοτικών εργαλείων για την υλοποίηση των στόχων του έργου. Γίνεται επίσης μια επισκόπηση της αποτελεσματικής διαχείρισης της Επιτροπής και εξετάζεται το περιθώριο απλούστευσης της διαχείρισης του προγράμματος.

2.5.1 Επάρκεια και αποδοτική χρήση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων

Η αξιολόγηση της αποδοτικής χρήσης έδειξε ότι ενδεχομένως η χρηματοδότηση που διατέθηκε για την υλοποίηση του προγράμματος ΠΝΕ να μην ήταν απόλυτα επαρκής δεδομένου του επιπέδου φιλοδοξίας ορισμένων στόχων, της πολύ υψηλής ζήτησης για χρηματοδότηση και των υψηλών ποσοστών απορρόφησης των επιδοτήσεων. Εξετάζοντας τον βαθμό πραγματικής διάθεσης της αρχικής χρηματοδότησης, συνολικά 12,9 εκατ. EUR διατέθηκαν σε επιδοτήσεις ενεργειών (δηλαδή με βάση τις συμφωνίες επιδότησης που συνήφθησαν). 0,9 εκατ. EUR διατέθηκαν σε επιδοτήσεις λειτουργίας, ενώ περίπου 2,7 εκατ. EUR διατέθηκαν σε δημόσιες συμβάσεις. Σε σύγκριση με τις αρχικές επιδοτήσεις, τόσο οι επιδοτήσεις ενεργειών όσο και οι επιδοτήσεις λειτουργίας έλαβαν μικρότερα ποσά από εκείνα που είχαν αρχικά προβλεφθεί (αντιστοίχως 0,6 εκατ. EUR και 0,8 εκατ. EUR λιγότερα σε σύγκριση με τον αρχικό σχεδιασμό). Παρά τις εν λόγω διαφορές, υπήρξε, σε γενικές γραμμές, πολύ μεγάλη ζήτηση για τις επιδοτήσεις⁴⁵. Η μείωση των αναλήψεων για επιδοτήσεις λειτουργίας, η οποία έγινε εντονότερη κατά το δεύτερο μισό της περιόδου χρηματοδότησης, απεικονίζεται στο Σχήμα 2-2.

Θα μπορούσαν να είχαν διατεθεί περισσότερα κονδύλια στο πρόγραμμα, ούτως ώστε να επιτευχθεί ειδικότερα ο στόχος της μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών. Ο πολύ μεγάλος αριθμός αιτήσεων χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ (σε αντίθεση με τον μικρό αριθμό χρηματοδοτούμενων έργων), και το γεγονός ότι οι περισσότερες οργανώσεις που έλαβαν χρηματοδότηση ήταν ΜΚΟ οι οποίες βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε εξωτερική χρηματοδότηση επιβεβαιώνει τη γενική ανάγκη για επαρκείς χρηματοδοτικούς πόρους στον τομέα της πολιτικής για τα ναρκωτικά. Σε γενικές γραμμές, οι διαθέσιμοι χρηματοδοτικοί πόροι χρησιμοποιήθηκαν με αποδοτικό τρόπο, κρίνοντας από τη σύγκριση εισροών/εκροών στους προϋπολογισμούς των έργων⁴⁶.

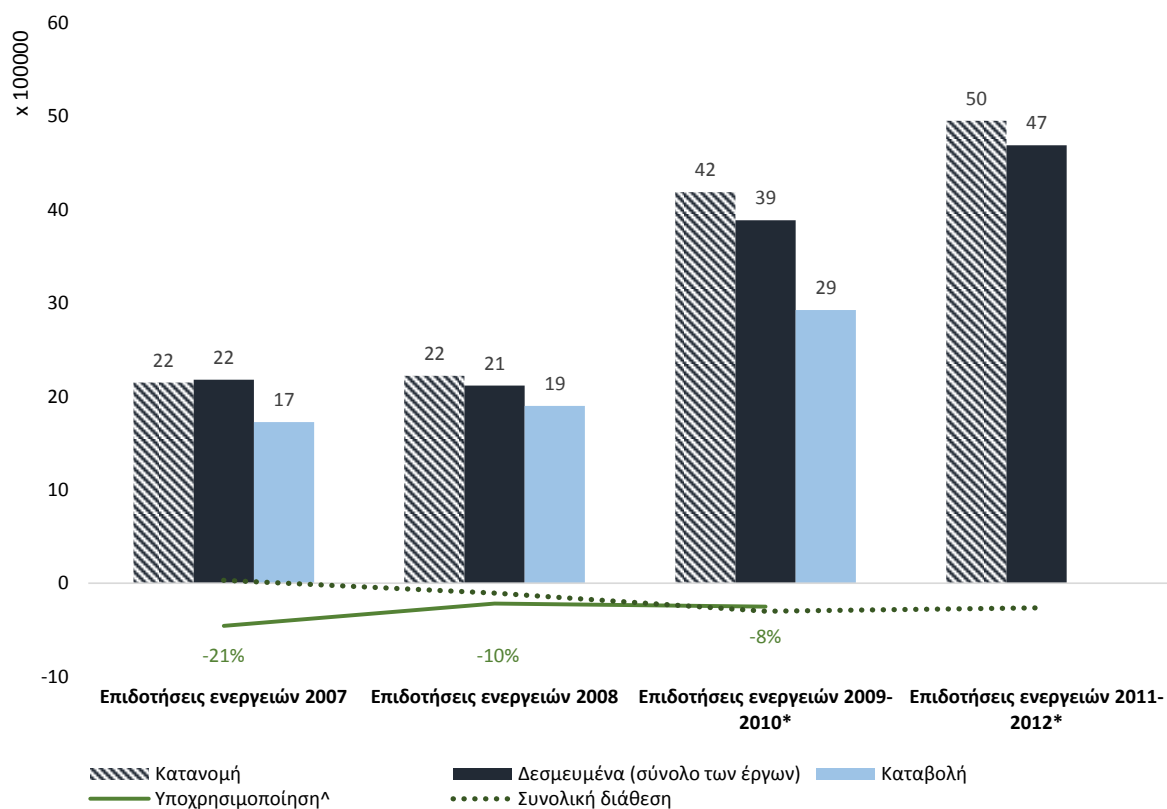
Παρότι μέρος του προσδοκώμενου αντίκτυπου του προγράμματος ΠΝΕ ήταν –όπως προκύπτει από τους στόχους του προγράμματος– πολύ φιλόδοξο, η υλοποίηση των έργων είχε αρκετά θετικά αποτελέσματα και αντίκτυπο, γεγονός που υποδηλώνει ότι το χρηματικό ποσό που δαπανήθηκε ήταν εύλογο σε σχέση με τα επιτεύγματα. Ο αντίκτυπος των έργων αντικατοπτρίζεται στην ανάπτυξη νέων εργαλείων πρόληψης· σε νέες μεθόδους θεραπείας που αντιστοιχούν στις πρόσφατες επιστημονικές γνώσεις στον τομέα των ναρκωτικών· και σε προσεγγίσεις για την ευαισθητοποίηση συγκεκριμένων (ευάλωτων) ομάδων. Επιπλέον, η υψηλή ζήτηση επιδοτήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ επέτρεψε στην Επιτροπή να επιλέξει τα πλέον συμφέροντα από οικονομική άποψη έργα με τις μεγαλύτερες δυνατότητες⁴⁷.

Σχήμα 2-2 Σύνολο κατανεμημένων, δεσμευμένων και καταβληθέντων κονδυλίων του προγράμματος ΠΝΕ, και συνολική διάθεση και υποχρησιμοποίηση κονδυλίων ανά πρόσκληση (επιδοτήσεις ενεργειών, πάνω, επιδοτήσεις λειτουργίας, κάτω)

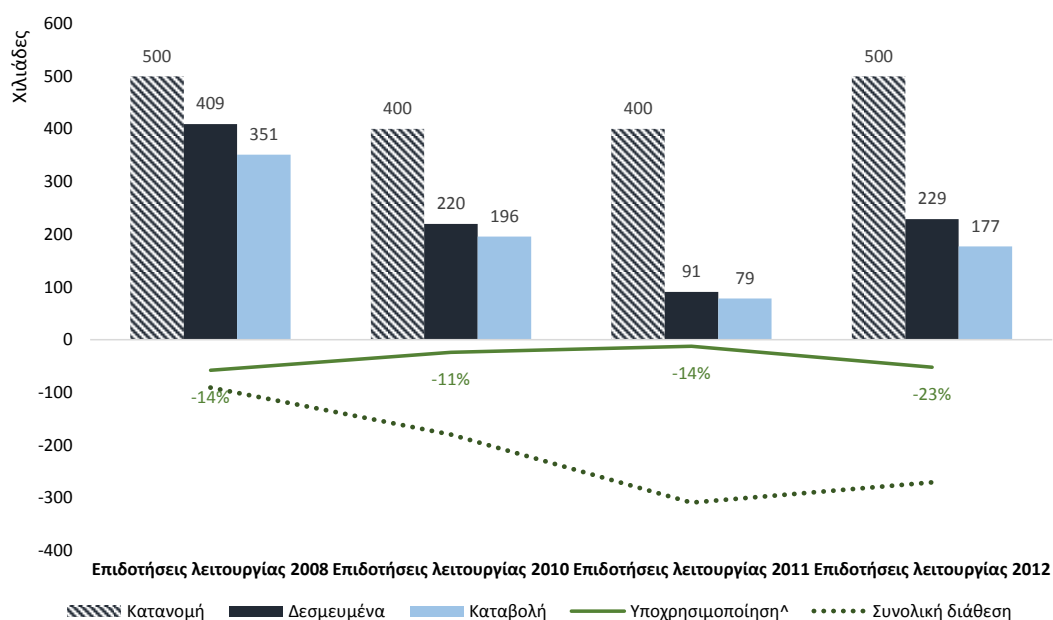
⁴⁵ Στο ίδιο, σ. 39.

⁴⁶ Στο ίδιο, σ. 37.

⁴⁷ Στο ίδιο

Σημείωση: Δεν διατίθενται πληροφορίες σχετικά με τα καταβληθέντα ποσά και την υποχρησιμοποίηση για τις επιδοτήσεις ενεργειών της περιόδου 2011-2012.

Πρόγραμμα ΠΝΕ — Οι προτάσεις υποβολής προτάσεων (2007-2012) 2013 δεν στάθηκε δυνατόν να εξεταστούν εντός του πεδίου της παρούσας αξιολόγησης, διότι οι τελικές εκθέσεις δεν υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης.

2.5.2 Εύλογη δαπάνη χρημάτων σε σχέση με τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν

Οι προσδοκώμενοι στόχοι του προγράμματος ΠΝΕ ήταν οι ακόλουθοι:

- βελτίωση της πρόληψης όσον αφορά τη χρήση ναρκωτικών στην ΕΕ.

- καλύτερη κατανόηση/βελτίωση της ενημέρωσης σχετικά με τα ναρκωτικά και επιβλαβείς συνέπειές τους στην ΕΕ·
- βελτίωση της εφαρμογής της στρατηγικής της ΕΕ για τα ναρκωτικά και συγκεκριμένων δράσεων στο πλαίσιο των σχεδίων δράσης.

Είναι εύλογο να αναμένεται η επίτευξη των στόχων του προγράμματος με τους διαθέσιμους πόρους, ιδίως όσον αφορά τη βελτίωση της παροχής ενημέρωσης σχετικά με τα ναρκωτικά και τις επιβλαβείς συνέπειές τους στην ΕΕ. Παρ' όλα αυτά, η επίτευξη του πρώτου στόχου, δηλαδή η βελτίωσης της πρόληψης, παρουσίασε τις μεγαλύτερες προκλήσεις, δεδομένης όχι μόνο της κλίμακας του προβλήματος σε σχέση με το μέγεθος του προγράμματος αλλά και του γεγονότος ότι η μείωση της χρήσης ναρκωτικών συνδέεται εγγενώς με συμπεριφορικές αλλαγές και επιλογές τρόπου ζωής, οι οποίες γενικά είναι δύσκολο να επηρεαστούν και ενδέχεται να απαιτούν σειρά μακροπρόθεσμων παρεμβάσεων. Ο δεύτερος στόχος επιδιώχθηκε μέσω της διάδοσης των εκροών και των αποτελεσμάτων εκ μέρους της Επιτροπής και των μεμονωμένων έργων και δικτύων (για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε την ενότητα 2.4.1 Συνέχιση και διάδοση των δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων του έργου). Ο τρίτος στόχος –η βελτίωση της εφαρμογής της στρατηγικής και των σχεδίων δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά– επιτεύχθηκε κυρίως μέσω μιας σειράς εκθέσεων πολιτικής υψηλού επιπέδου οι οποίες κάλυψαν μια σφαίρα θεμάτων σχετικά με την πολιτική της ΕΕ για τα ναρκωτικά. Η εκπόνηση των εν λόγω εκθέσεων πολιτικής ανατέθηκε σε εξωτερικούς αναδόχους⁴⁸.

Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο της εν λόγω αξιολόγησης εξακολουθούν να μην επαρκούν για να οδηγήσουν με βεβαιότητα στο συμπέρασμα ότι οι πόροι που δαπανήθηκαν για το πρόγραμμα ήταν εύλογοι σε σχέση με τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο που επιτεύχθηκαν.

Αφετέρου, οι εκροές και τα αποτελέσματα των επιδοτήσεων ενεργειών και λειτουργίας στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΙΝΕ, τα οποία αποτελούν τη βάση για μακροπρόθεσμα αποτελέσματα και αντίκτυπο, υπήρξαν θετικά, ιδίως όσον αφορά τα ακόλουθα⁴⁹:

- ανάπτυξη νέων εργαλείων πρόληψης, μέτρα μείωσης των επιβλαβών επιπτώσεων και προσεγγίσεις θεραπείας για την αντιμετώπιση νέων εξελίξεων και ραγδαίων αλλαγών στον τομέα των ναρκωτικών, ή ανάπτυξη εργαλείων (π.χ. κριτήρια ποιότητας για διαδικτυακή γραμμή βοήθειας) για τη στήριξη οργανισμών που ασχολούνται με στοχευόμενες ομάδες·
- ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων για την ευαισθητοποίηση και την παροχή πληροφοριών σε συγκεκριμένες στοχευόμενες ομάδες/ευάλωτες ομάδες·
- θέσπιση πολυτομεακών δικτύων και/ή πλατφορμών για την αύξηση της ανταλλαγής πληροφοριών και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ οργανισμών, την περαιτέρω διάδοση των αποτελεσμάτων/ορθών πρακτικών των έργων και την ενίσχυση της προβολής στους φορείς χάραξης πολιτικής·
- ανάπτυξη ικανοτήτων και κατάρτιση με σκοπό την ενίσχυση της υλοποίησης της στρατηγικής και των σχεδίων δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά, καθώς και την ενίσχυση σχετικών φορέων στον τομέα της πρόληψης της χρήσης ναρκωτικών/τοξικομανίας και των επιβλαβών συνεπειών τους.

Στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΙΝΕ χρηματοδοτήθηκαν 51 κυρίως διακρατικά έργα, στα οποία εκπροσωπήθηκαν περίπου 200 κύριοι και εταίροι οργανισμοί. Η ανάλυση των έργων που έχουν ολοκληρωθεί μέχρι στιγμής δείχνει ότι τουλάχιστον το 63% των ολοκληρωμένων επιδοτήσεων ενεργειών και των επιδοτήσεων λειτουργίας παρουσιάζουν τεκμηριωμένη επίτευξη των στόχων τους, μολονότι από τα στοιχεία προκύπτει ότι η επίτευξη στόχων στο πλαίσιο επιδοτήσεων ενεργειών υπήρξε ελαφρώς μικρότερη (60%) σε σύγκριση με εκείνη των επιδοτήσεων λειτουργίας (67%)⁵⁰.

⁴⁸ Στο ίδιο, σ. 44.

⁴⁹ Στο ίδιο, σ. 45.

⁵⁰ Στο ίδιο

2.5.3 Καταλληλότητα της διάθεσης κονδυλίων μεταξύ διαφορετικών χρηματοδοτικών εργαλείων

Σύμφωνα με τα ετήσια προγράμματα εργασίας, οι συνολικές πιστώσεις του προϋπολογισμού για την υλοποίηση του προγράμματος ΠΝΕ για την περίοδο 2007-2013 ανήλθε σε 22 332 εκατ. EUR. Η σχεδιαζόμενη κατανομή του προϋπολογισμού παρουσιάζεται στον Πίνακα 1-1 Σχεδιαζόμενη κατανομή του προϋπολογισμού για το πρόγραμμα ΠΝΕ (2007-2013). Η μέση αξία των επιδοτήσεων ενεργειών αυξήθηκε μεταξύ του 2007 και του 2012, ενώ το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης διατέθηκε κατά το δεύτερο μισό της περιόδου υλοποίησης. Το ποσοστό απορρόφησης του προϋπολογισμού για τις επιδοτήσεις ενεργειών (πληρωμές ως ποσοστό των δεσμεύσεων) ήταν αποδεκτό, συγκεκριμένα, 88%. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει ότι υπήρξε αποδοτική η διάθεση της χρηματοδότησης για τις επιδοτήσεις ενεργειών⁵¹. Πρέπει να σημειωθεί ότι η εν λόγω ανάλυση δεν εξετάζει τις περισσότερες από τις επιδοτήσεις που χορηγήθηκαν την περίοδο 2011-2012.

Οι επιδοτήσεις λειτουργίας έλαβαν ποσοστό μεγαλύτερο από το 50 % των κονδυλίων που είχαν αρχικά διατεθεί. Η μέση αξία των επιδοτήσεων λειτουργίας μειώθηκε σημαντικά μεταξύ του 2008 και του 2012 (φθάνοντας στην κατώτατη τιμή το 2011), και κυμάνθηκε από 20 499 EUR (επιδότηση λειτουργίας το 2012) σε 200 000 EUR (επιδότηση λειτουργίας το 2008). Η χαμηλότερη μέση αξία των επιδοτήσεων λειτουργίας μπορεί να αιτιολογηθεί λόγω της μικρότερης διάρκειάς τους (μέγιστη περίοδος 12 μηνών) και λόγω του ότι κάθε επιδότηση λειτουργίας απευθύνεται σε έναν οργανισμό, ενώ οι εταιρικές συμπράξεις οργανισμών λαμβάνουν επιδοτήσεις ενεργειών. Η απορρόφηση του προϋπολογισμού για τις επιδοτήσεις λειτουργίας ήταν αποδεκτή, δηλαδή 85%. Ομοίως προς τις επιδοτήσεις ενεργειών, η διάθεση της χρηματοδότησης για τις επιδοτήσεις λειτουργίας φαίνεται ότι υπήρξε αποδοτική⁵².

Κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης, η Επιτροπή δέσμευσε πιστώσεις ύψους περίπου 2,7 εκατ. EUR για συνολικά 28 συνάψεις συμβάσεων (ή περίπου το 17% των συνολικών πιστώσεων του προϋπολογισμού του προγράμματος ΠΝΕ). Περίπου το 50 % του προϋπολογισμού για τις συμβάσεις διατέθηκε στην ευρωπαϊκή δράση για τα ναρκωτικά (EAD) –μια πολυετή εκστρατεία ευαισθητοποίησης– και σε τακτικές συνεδριάσεις του φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για τα ναρκωτικά. Δεδομένης της αρχικής διάθεσης άνω των 4 εκατ. EUR, οι συμβάσεις υποαξιοποιήθηκαν, γεγονός που ενδεχομένως να επηρεάσει αρνητικά, για παράδειγμα, τη διάδοση των αποτελεσμάτων του προγράμματος σε επίπεδο ΕΕ⁵³.

Τέλος, όλα τα εργαλεία χρηματοδότησης υλοποιήθηκαν μέσω διαδικασίας διαγωνισμού, με τη χρήση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων (για τις επιδοτήσεις) και προσκλήσεων υποβολής προσφορών (για τις συμβάσεις) οι οποίες προσέλκυσαν μεγάλο αριθμό αιτήσεων. Οι επιδοτήσεις ενεργειών και οι συνάψεις συμβάσεων θεωρούνται περισσότερο αποτελεσματικά και αποδοτικά εργαλεία χρηματοδότησης⁵⁴.

2.5.4 Διαχείριση της Επιτροπής και περιθώριο απλούστευσης

Με βάση τα αποτελέσματα της διαδικτυακής έρευνας, οι προϋποθέσεις πρόσβασης των αιτούντων στη χρηματοδότηση του προγράμματος ΠΝΕ κρίθηκαν εν γένει σκόπιμες, όπως παρουσιάζεται στο Σχήμα 2-3 παρακάτω.

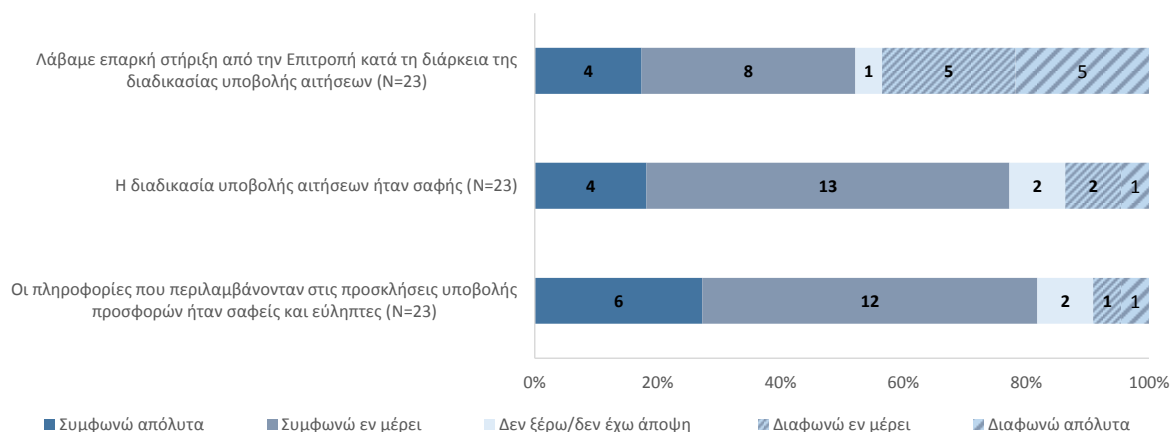
Σχήμα 2-3 Απαιτήσεις υποβολής αιτήσεων

⁵¹ Στο ίδιο

⁵² Στο ίδιο, σ. 45-46.

⁵³ Στο ίδιο, σ. 46.

⁵⁴ Στο ίδιο

Πηγή: Έρευνα για την εκ των υστέρων αξιολόγηση των πέντε προγραμμάτων της ΓΔ Δικαιοσύνης 2007-2013.

Ερώτημα 36: Λαμβάνοντας υπόψη τη διαχείριση των πέντε προγραμμάτων από την Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του προγράμματος/των δραστηριοτήτων σας εκ μέρους της Επιτροπής, σχολιάστε τις ακόλουθες δηλώσεις (βλέπε σχήμα ανωτέρω):

Οι πληροφορίες που παρέχονταν στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων καθ' όλη την περίοδο χρηματοδότησης ήταν σαφείς και επεξηγηματικές όσον αφορά τις διάφορες απαιτήσεις υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης. Ωστόσο, το έγγραφο κατέστη μακροσκελές, αντικατοπτρίζοντας εν μέρει το αυξημένο επίπεδο λεπτομέρειας που απαιτούσε το έντυπο της αίτησης, τον αριθμό των προτεραιοτήτων που παρουσιάστηκαν καθώς και την εισαγωγή του συστήματος IT PRIAMOS. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονταν στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων ήταν ξεκάθαρες και εύληπτες σύμφωνα με την πλειονότητα των συμμετεχόντων στη διαδικτυακή έρευνα. Στην πρόσκληση του έτους 2013 εισήχθη και ο ενιαίος οδηγός υποβολής αιτήσεων, ο οποίος καλύπτει τα πέντε προγράμματα της ΓΔ Δικαιοσύνης, το ISEC και το PROGRESS. Ο ενιαίος οδηγός κατέστησε απλούστερη και αποδοτικότερη την υποβολή προτάσεων από τους υποψηφίους για διαφορετικά έργα.

Καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος, το έντυπο της αίτησης απαιτούσε από τον αιτούντα περιγραφή του έργου όσον αφορά γενικές πληροφορίες, την υλοποίηση, την οικονομική διαχείριση, τα αποτελέσματα, την αξιολόγηση και τη διάδοση. Επιπλέον, οι αιτούντες κλήθηκαν να συμπληρώσουν έντυπα εκτίμησης προϋπολογισμού, ανάλυση δαπανών προσωπικού και δήλωση εταιρικής σχέσης. Από το 2010, κλήθηκαν επίσης οι αιτούντες να παρέχουν δείκτες αξιολόγησης των αποτελεσμάτων, στοιχεία που να αποδεικνύουν προηγούμενη εμπειρία στην υλοποίηση προγραμμάτων, καθώς και να προσθέτουν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τους εταίρους και τη ροή εργασιών. Με τον τρόπο αυτό αυξήθηκε η δυνητική ποιότητα των έργων, παρέχοντας κίνητρα ώστε οι αιτούντες να αναπτύξουν ένα πιο συστηματικό σχέδιο και αυστηρότερη εκτίμηση δαπανών για κάθε μία από τις δραστηριότητές τους.

Συνολικά, με την πάροδο του χρόνου, η διαχείριση του ΠINE από την Επιτροπή έγινε περισσότερο αποδοτική, χάρη στα ακόλουθα:

- εισαγωγή ενιαίας μονάδας διαχείρισης του προγράμματος,
- δημοσίευση εγχειριδίου για τους υπαλλήλους της Επιτροπής,
- έμμεσα, μέσω της διάδοσης ενός οδηγού διαχείρισης έργων.

Σε γενικές γραμμές, οι δικαιούχοι των επιδοτήσεων έκριναν θετική τη συνεργασία με την Επιτροπή. Οι απαιτήσεις της αίτησης για επιδότηση ακολούθησαν παρόμοια διαδικασία με εκείνη άλλων προγραμμάτων που τελούν υπό την κεντρική διαχείριση της Επιτροπής και έθεσαν ως προϋπόθεση την παροχή περισσότερο λεπτομερών πληροφοριών οι οποίες βελτίωσαν την ποιότητα των αιτήσεων και των έργων. Οι αλλαγές στην διαδικασία υποβολής εκθέσεων δημιούργησαν επίσης μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση μεταξύ οικονομικής αιτιολόγησης και αξιολόγησης/εκτίμησης των αποτελεσμάτων και του δυνητικού αντίκτυπου του έργου.

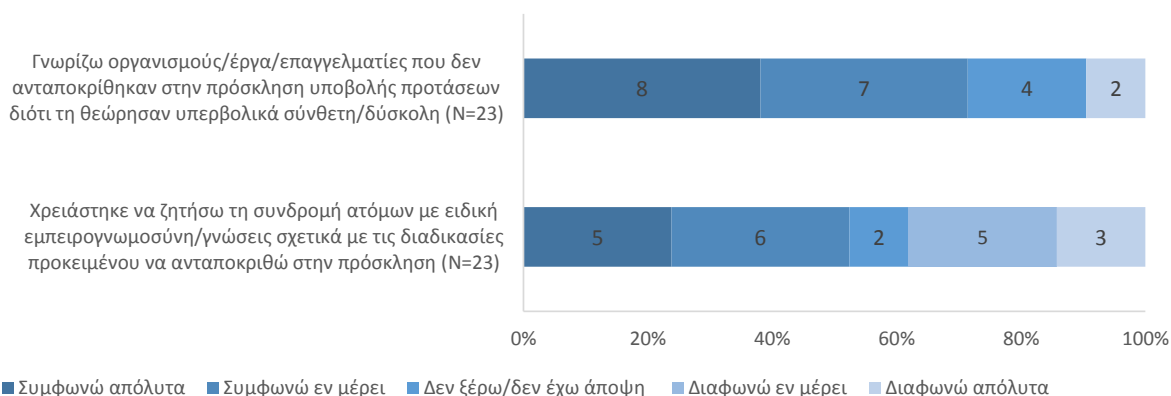
Το 2007, το έντυπο της αίτησης απαιτούσε την υποβολή των ακόλουθων πληροφοριών: στόχους και συνάφεια του έργου· υλοποίηση του έργου (αντίκτυπος, μεθοδολογία, διάρκεια, συγκεκριμένα

αποτελέσματα και προβλέψιμοι κίνδυνοι και δυσκολίες)· παρακολούθηση, βιωσιμότητα και προβολή (συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης και της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας)· πληροφορίες σχετικά με τον αιτούντα και τους εταίρους· δήλωση του αιτούντος· φάκελο υποψηφιότητας και κατάλογο σημείων.

Εκτός από το έντυπο της αίτησης, οι αιτούντες κλήθηκαν να υποβάλουν παραρτήματα τα οποία περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, δηλώσεις εταίρων και συνεργατών, έντυπα δήλωσης συγχρηματοδότησης, έντυπα προϋπολογισμού, έντυπα ανάλυσης δαπανών προσωπικού, χρονοδιάγραμμα, δελτία τραπεζικών στοιχείων, έντυπα νομικής οντότητας, μία δήλωση περί κριτηρίων αποκλεισμού και βιογραφικά σημειώματα.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας, σχεδόν οι μισοί αιτούντες (48%) χρειάστηκε να ζητήσουν τουλάχιστον λίγη βοήθεια προκειμένου να ανταποκριθούν στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Επιπλέον περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες (61%) επιβεβαίωσαν ότι γνώριζαν δυνητικούς αιτούντες οι οποίοι δεν ανταποκρίθηκαν στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων λόγω των πολύπλοκων απαιτήσεων που έθεσε η Επιτροπή. Τα εν λόγω πορίσματα απεικονίζονται στο Σχήμα 2-4.

Σχήμα 2-4 Διαχείριση των πέντε προγραμμάτων από την Επιτροπή κατά το στάδιο της υποβολής αιτήσεων

Πηγή: Έρευνα για την εκ των υστέρων αξιολόγηση των πέντε προγραμμάτων της ΓΔ Δικαιοσύνης 2007-2013.

Ερώτημα 36: Λαμβάνοντας υπόψη τη διαχείριση των πέντε προγραμμάτων από την Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του προγράμματος/των δραστηριοτήτων σας εκ μέρους της Επιτροπής, σχολιάστε την ακόλουθη δήλωση:

Παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι αιτούντες, ο συνολικός αριθμός των αιτήσεων που υποβλήθηκαν για τις επιδοτήσεις ενεργειών αυξήθηκε σταθερά από 39 το 2007 σε 117 το 2013. Ωστόσο, στην περίπτωση των επιδοτήσεων λειτουργίας σημειώθηκε μείωση, από 16 αιτούντες το 2008 και 19 το 2010, σε 7 το 2011 και 12 το 2012.

Πληροφορίες σχετικά με τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, τόσο για τις επιδοτήσεις ενεργειών όσο και για τις επιδοτήσεις λειτουργίας διατέθηκαν στον δικτυακό τόπο της ΓΔ Δικαιοσύνης⁵⁵. Σε αυτές συμπεριλήφθηκαν έγγραφα για τους αιτούντες, πρακτικές πληροφορίες για την υποβολή της αίτησης, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με περιπτώσεις απάτης και παρατυπιών, καθώς και τα επιλεχθέντα έργα για κάθε πρόσκληση. Η συντριπτική πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα (78%) έκρινε σαφή και εύληπτη την πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Ομοίως, η διαδικασία υποβολής αίτησης για επιδότηση ενεργειών ή λειτουργίας κρίθηκε σαφής από την πλειονότητα των συμμετεχόντων (74%).

Συνολικά, οι ρυθμίσεις σχετικά με την υποβολή εκθέσεων για την πρόοδο και τα επιτεύγματα των έργων/δραστηριοτήτων κρίθηκαν κατάλληλες από το 56% των συμμετεχόντων στη διαδικτυακή

⁵⁵ http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2007-2013/drug/index_en.htm

έρευνα. Επιπλέον ποσοστό λίγο μικρότερο του 50% των συμμετεχόντων στην έρευνα έκριναν τις ρυθμίσεις της Επιτροπής σχετικά με την παρακολούθηση, τουλάχιστον εν μέρει, ορθές και χρήσιμες κατά τη διάρκεια υλοποίησης των έργων και των δραστηριοτήτων⁵⁶.

Σχεδόν οι μισοί από τους δικαιούχους της επιδότησης (43%) που συμμετείχαν στη διαδικτυακή έρευνα έκριναν τις ρυθμίσεις της Επιτροπής σχετικά με την παρακολούθηση, εν μέρει, ορθές και χρήσιμες κατά τη διάρκεια υλοποίησης των έργων και των δραστηριοτήτων. Επιπλέον, οι δικαιούχοι της επιδότησης έκριναν χρήσιμες τις εκθέσεις προόδου για τις επιδοτήσεις διάρκειας τουλάχιστον 24 μηνών, διότι παρέχουν τόσο στους διαχειριστές των έργων όσο και στην Επιτροπή μια επισκόπηση των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί μέχρι στιγμής και τους επιτρέπουν τις προσαρμογές των ροών εργασίας, εφόσον κρίνεται σκόπιμο⁵⁷.

2.6 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ

Η ενωσιακή προστιθέμενη αξία της ΕΕ αναφέρεται στο μέγεθος της αξίας που προσδίδει η ενωσιακή φύση του προγράμματος στα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και στο μέγεθος του συγκριτικού πλεονεκτήματος που έχει η ΕΕ έναντι εθνικών και διεθνών φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα. Καταρχάς, εξετάζεται η ενωσιακή φύση του προγράμματος και η γεωγραφική του κάλυψη. Στη συνέχεια, αναλύεται η ενωσιακή προστιθέμενη αξία ως προς την αξία που προσδίδει το πρόγραμμα στην ΕΕ και στους δικαιούχους. Ωστόσο, δεν υπήρξε δυνατός ο εντοπισμός και η μέτρηση της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας σε σχέση με τον αντίκτυπο.

Το πρόγραμμα ΠΝΕ έχει ισχυρή διακρατική διάσταση. Η διάσταση αυτή επιβεβαιώνεται από τους στόχους του προγράμματος και από το είδος των δράσεων που κρίθηκαν επιλέξιμες στην απόφαση του 2007. Σύμφωνα με το άρθρο 4 της απόφασης, το πρόγραμμα ΠΝΕ στηρίζει συγκεκριμένα διακρατικά έργα ενωσιακού ενδιαφέροντος τα οποία υποβάλλονται τουλάχιστον από δύο κράτη μέλη ή από τουλάχιστον ένα κράτος μέλος και μία χώρα, η οποία μπορεί να είναι είτε προσχωρούσα είτε υποψήφια για ένταξη. Στις επιλέξιμες δράσεις συμπεριλήφθηκαν επίσης εθνικά έργα.

2.6.1 Γεωγραφική κάλυψη και συμμετοχή κρατών μελών

Το πρόγραμμα ΠΝΕ κάλυψε κύριους και εταιρους οργανισμούς από συνολικά 25 κράτη μέλη της ΕΕ και τη Νορβηγία. Σε γενικές γραμμές, υπήρξε σχετικά καλή γεωγραφική κάλυψη δραστηριοτήτων σε ολόκληρη την ΕΕ. Η φύση του προγράμματος προσέδωσε προστιθέμενη αξία στην ΕΕ και στους περισσότερους δικαιούχους της επιδότησης. Ωστόσο, ορισμένα κράτη μέλη έλαβαν μεγαλύτερο αριθμό επιδοτήσεων και συμμετείχαν σε μεγαλύτερο αριθμό εταιρικών σχέσεων (βλέπε Σχήμα 2-5). Οι κύριοι οργανισμοί συγκεντρώθηκαν σε τρία κράτη μέλη: η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία. Τα τρία αυτά κράτη μέλη ηγήθηκαν του 61% των συνολικών έργων.

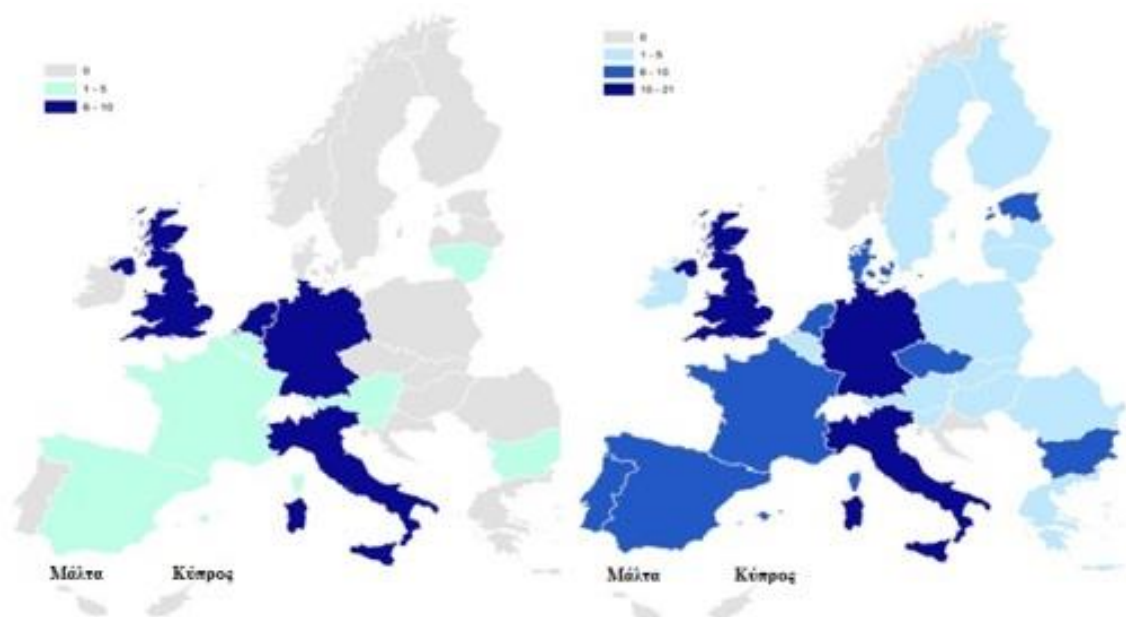
Από το σύνολο των 457 αιτήσεων που υποβλήθηκαν μέσω του προγράμματος ΠΝΕ, τον μεγαλύτερο αριθμό υπέβαλαν οι ιταλικοί οργανισμοί (24%, 109), ακολουθούμενοι από οργανισμούς με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο (60) και την Ισπανία (55). Αυτά τα τρία πρώτα αιτούντα κράτη μέλη υπέβαλαν το 49% όλων των αιτήσεων χρηματοδότησης από το πρόγραμμα. Σε αυτό το πλαίσιο, αξίζει να σημειωθεί ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά επιτυχημένων αιτήσεων υποβλήθηκαν από την Αυστρία, τη Γερμανία και τις Κάτω Χώρες.

Η διάρθρωση εταιρικής σχέσης των κρατών μελών με τον μεγαλύτερο αριθμό κύριων οργανισμών (Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο και Ιταλία) φαίνεται στο σχήμα 2-6. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι οι κύριοι οργανισμοί είναι πιθανότερο να συνεργαστούν με οργανισμούς από το ίδιο κράτος μέλος παρά με οργανισμούς άλλων κρατών μελών της ΕΕ. Αυτό ισχύει κυρίως για την Ιταλία. Ωστόσο, δεν συνέβη το ίδιο στα έργα που διαχειρίστηκε το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου παρατηρήθηκε μεγαλύτερη πιθανότητα συνεργασίας μεταξύ των οικείων κύριων οργανισμών και οργανισμών της Γερμανίας. Για

⁵⁶ Με βάση την ανάλυση των 23 απαντήσεων που έδωσαν δικαιούχοι της επιδότησης στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ στη διαδικτυακή έρευνα· και τις δημοσιευμένες κριτικές από 5 συνεντεύξεις παρακολούθησης με συντονιστές των έργων/οργανισμών που έλαβαν επιδοτήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ για την περίοδο 2007-2013. *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 48-49 http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf

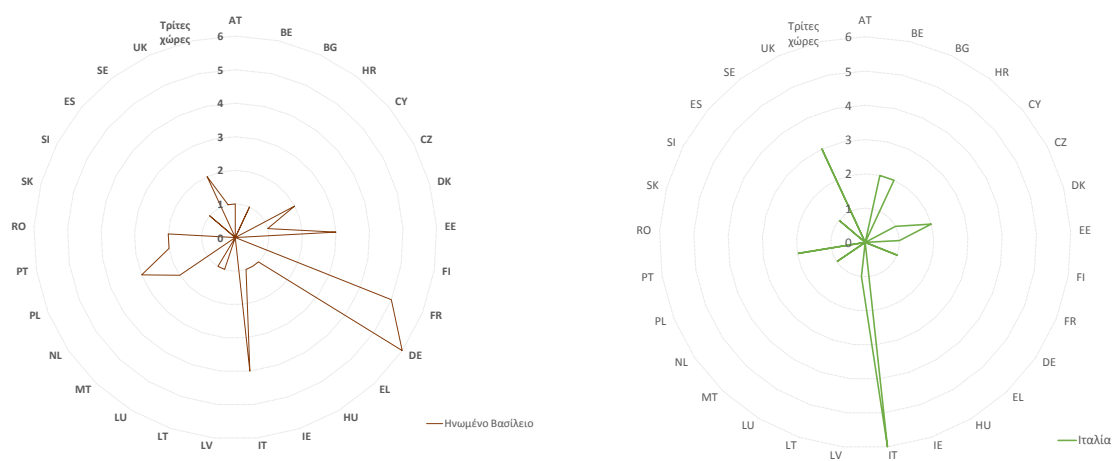
⁵⁷ Στο ίδιο, σ. 50.

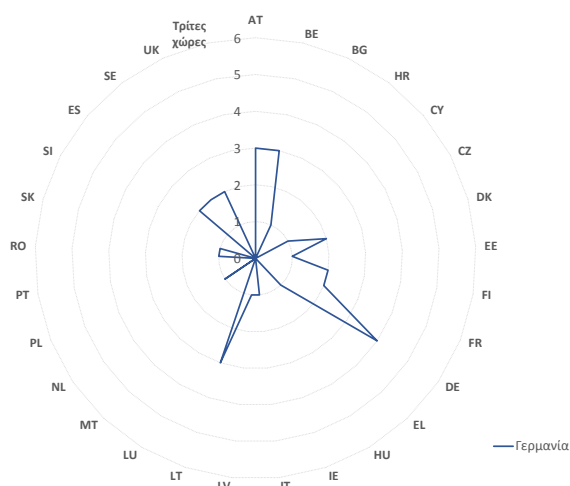
παράδειγμα, οι ιταλικοί κύριοι οργανισμοί σύναψαν εταιρική σχέση με έξι ιταλικούς οργανισμούς και τρεις οργανισμούς του Ηνωμένου Βασιλείου, ενώ οι γερμανικοί κύριοι οργανισμοί σύναψαν εταιρική σχέση με τέσσερις γερμανικούς, τρεις βελγικούς, τρεις αυστριακούς και τρεις λιθουανικούς οργανισμούς. Οι κύριοι οργανισμοί του Ηνωμένου Βασιλείου σύναψαν εταιρική σχέση με έξι γερμανικούς, πέντε γαλλικούς και τέσσερις ιταλικούς οργανισμούς.

Σχήμα 2-5 Συνολικός αριθμός οργανισμών που συμμετείχαν σε έργα για επιδότηση ενεργειών από το πρόγραμμα ΠΝΕ, συμπεριλαμβανομένων των κύριων οργανισμών (αριστερά) και των εταίρων οργανισμών (δεξιά), στο πλαίσιο επιδοτήσεων ενεργειών του προγράμματος ΠΝΕ

Σχήμα 2-6 Διάρθρωση εταιρικής σχέσης για τα πρώτα τρία κράτη μέλη κύριων οργανισμών

2.6.2 Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ και τους δικαιούχους επιδοτήσεων

Τα πορίσματα της παρούσας αξιολόγησης δείχνουν ότι τα βασικά χαρακτηριστικά που προσέδωσαν ενωσιακή προστιθέμενη αξία στο πρόγραμμα για τους δικαιούχους των επιδοτήσεων είναι τα ακόλουθα:

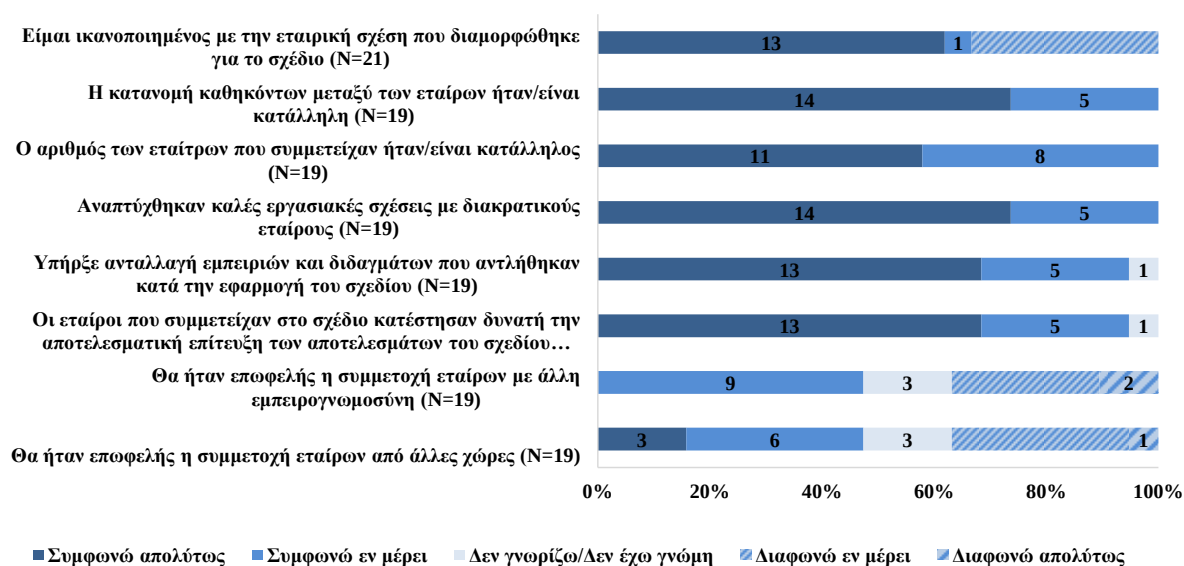
- αμοιβαία εκμάθηση και ανταλλαγές, και αύξηση της γνώσης μέσω διασυνοριακής συνεργασίας·
- το «σήμα της ΕΕ» και η φήμη που χαρακτήριζαν το πρόγραμμα ΠΝΕ·
- η ενωσιακή χρηματοδότηση, η οποία κατέστησε εφικτή την υλοποίηση των έργων.

Τα πορίσματα της έρευνας και οι διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη έδειξαν ότι η διακρατική διάσταση του προγράμματος ΠΝΕ επέτρεψε στους οργανισμούς με έδρα σε διαφορετικά κράτη μέλη να συνεργαστούν προκειμένου να αναπτύξουν και να υλοποιήσουν διακρατικές δραστηριότητες με στόχο τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών. Μπορεί η γεωγραφική κατανομή των κύριων οργανισμών να δείχνει ότι αυτοί είναι συγκεντρωμένοι σε ορισμένα κράτη μέλη, ωστόσο οι εταιρικές σχέσεις που διαμορφώθηκαν επέτρεψαν σε έναν μεγάλο αριθμό οργανισμών προερχόμενων από άλλα κράτη μέλη να συμμετέχουν, να συνεργαστούν και να μάθουν με/από τους υπεύθυνους των έργων, καθώς και να υλοποιήσουν παρόμοιες δραστηριότητες. Σε γενικές γραμμές, οι διακρατικές εταιρικές σχέσεις συνέβαλαν στην αμοιβαία μάθηση, τη συνεργασία και στην παροχή βιώσιμης στήριξης τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο. Αυτό φαίνεται επίσης από τα αποτελέσματα της διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, τα οποία διερευνώνται περαιτέρω στην παρούσα ενότητα.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση, τα βασικά ειδικά οφέλη που προέκυψαν από τις διακρατικές εταιρικές σχέσεις οι οποίες αναπτύχθηκαν κατά την υλοποίηση των έργων του προγράμματος ΠΝΕ ήταν τα ακόλουθα: δημιουργία ενός δικτύου διεθνών εταίρων (90% των συμμετεχόντων στην έρευνα), αύξηση γνώσης/εμπειρογνώμοσύνης στον τομέα (85% των συμμετεχόντων στην έρευνα) και αύξηση της γνώσης σχετικά με την πολιτική και την πρακτική σε άλλα κράτη μέλη (70% των συμμετεχόντων στην έρευνα). Συνεπώς, οι διακρατικές εταιρικές σχέσεις συνέβαλαν επίσης στην επίτευξη συγκεκριμένων στόχων του προγράμματος ΠΝΕ που αναφέρονται στη στήριξη διακρατικών ενεργειών, όπως η δημιουργία πολυτομεακών δικτύων, η διεύρυνση του γνωστικού υπόβαθρου, η ανταλλαγή πληροφοριών και ο προσδιορισμός και η διάδοση ορθών πρακτικών. Επιπλέον, κατά την υλοποίηση διακρατικών δραστηριοτήτων στον τομέα της μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών, τα έργα του προγράμματος ΠΝΕ προώθησαν επίσης τη διακρατική εκμάθηση μέσω εταιρικών σχέσεων. Οι συνεντεύξεις παρακολούθησης με δικαιούχους των έργων έδειξαν ότι οι διακρατικές εταιρικές σχέσεις συνέβαλαν στη διάδοση βέλτιστων πρακτικών, την ενθάρρυνση της διακρατικής εκμάθησης καθώς και στον εντοπισμό κενών όσον αφορά την πληροφόρηση και κοινών ζητημάτων σχετικά με τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών.

Τα συγκεκριμένα οφέλη των διακρατικών εταιρικών σχέσεων (βλέπε Σχήμα 2-7) προέκυψαν επίσης λόγω θετικών εμπειριών εργασίας μεταξύ των εταίρων που συμμετείχαν στα έργα. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα είπαν ότι διατηρούσαν καλές εργασιακές σχέσεις με τους διακρατικούς εταίρους τους (74%) και δήλωσαν ικανοποιημένοι από τις εταιρικές σχέσεις που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο των έργων (62%). Αυτές οι θετικές σχέσεις επέτρεψαν και ενίσχυσαν τη διακρατική εκμάθηση – η πλειονότητα των συμμετεχόντων (68%) αντάλλαξαν εμπειρίες και διδάγματα και άντλησαν γνώσεις από τους εταίρους τους κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των έργων. Σε αυτό το πλαίσιο, το 48% των συμμετεχόντων στην έρευνα συμφώνησαν ότι η συμμετοχή περισσότερων εταίρων από διαφορετικά κράτη μέλη στην υλοποίηση του έργου θα ήταν επωφελής και θα πολλαπλασίαζε τον αντίκτυπο.

Σχήμα 2-7 Ο βαθμός στον οποίο οι δικαιούχοι των επιδοτήσεων είχαν θετική εμπειρία από τη διακρατική εταιρική σχέση

Πηγή: Έρευνα για την εκ των υστέρων αξιολόγηση των πέντε προγραμμάτων της ΓΔ Δικαιοσύνης 2007-2013.

Μια άλλη μορφή αξίας που προσέδωσε το πρόγραμμα ήταν το «σήμα της ΕΕ» και η φήμη του προγράμματος ΠΝΕ. Αυτό οδήγησε σε μεγαλύτερη προβολή, ενδιαφέρον για τα έργα και αυξημένο αντίκτυπο στους φορείς χάραξης πολιτικής της ΕΕ και των κρατών μελών, στους επαγγελματίες και στο ευρύτερο κοινό.

Τέλος, η αξιολόγηση έδειξε ότι η χρηματοδότηση της ΕΕ υπήρξε καίρια για την υλοποίηση των έργων του προγράμματος ΠΝΕ και για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η πιθανότητα επίτευξης των στόχων της ΕΕ –και, συνεπώς, των στόχων της στρατηγικής της ΕΕ για τα ναρκωτικά– χωρίς ενωσιακή χρηματοδότηση είναι κατά βάση περιορισμένη⁵⁸.

⁵⁸ Στο ίδιο, σ. 59.

3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συναφεια του προγράμματος⁵⁹

- Σε γενικές γραμμές, οι προτεραιότητες των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και των πρωτοβουλιών που επιλέχθηκαν ήταν συναφείς με τους στόχους του προγράμματος όπως ορίστηκαν στη νομική βάση. Οι γενικοί και ειδικοί στόχοι του προγράμματος ΠΝΕ είναι πολύ ευρείς και υπερβολικά φιλόδοξοι στη νομική πράξη. Ωστόσο οι ετήσιες προτεραιότητες που έθεσε η Επιτροπή ήταν όχι μόνο σαφώς προσδιορισμένες αλλά ρεαλιστικές και επιτεύξιμες και ανταποκρίνονταν στις βασικές εξελίξεις στον συγκεκριμένο τομέα πολιτικής. Αποτέλεσαν ένα όλο και σημαντικότερο εργαλείο με το οποίο η Επιτροπή επηρέασε το πεδίο εφαρμογής των χρηματοδοτούμενων έργων καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος.
- Οι ενέργειες που επιλέχθηκαν ήταν συναφείς με τους στόχους του προγράμματος. Οι στόχοι του έργου/προγράμματος εργασίας για το σύνολο των 51 έργων εναρμονίστηκαν με τους ειδικούς στόχους του προγράμματος. Οι επιδοτήσεις λειτουργίας εναρμονίστηκαν μερικώς μόνο με τους ειδικούς στόχους του προγράμματος ΠΝΕ.
- Σε επίπεδο έργων, οι πρωτοβουλίες που επιλέχθηκαν φαίνεται ότι στήριξαν επαρκώς τις εξελίξεις στον τομέα πολιτικής. Οι συμβάσεις προμηθειών υπήρξαν επίσης ιδιαίτερα συναφείς προς την ανάπτυξη πολιτικής και νομοθεσίας στον εν λόγω τομέα.
- Το πρόγραμμα ήταν συνολικά συναφές με τις ανάγκες των δικαιούχων της επιδότησης. Το πρόγραμμα είναι «μοναδικό» στον εν λόγω τομέα και κάλυψε ένα κενό χρηματοδότησης σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, το εννοιολογικό πλαίσιο του προγράμματος καθώς και οι προτεραιότητές του ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες φορέων που εργάζονται στον τομέα μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών.

Συνοχή και συμπληρωματικότητα

- Επιτεύχθηκε σχεδόν πλήρως η συμπληρωματικότητα του προγράμματος ΠΝΕ με άλλα προγράμματα και παρεμβάσεις της ΕΕ. Η συμπληρωματικότητα επιτεύχθηκε μέσω μηχανισμών που θέσπισε η Επιτροπή στο στάδιο σχεδιασμού του προγράμματος και των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.

Αποτελεσματικότητα

- Συνολικά, το πρόγραμμα ΠΝΕ υπήρξε αποτελεσματικό ως προς την επίτευξη των γενικών στόχων του, μολοντί ο αντίκτυπος ήταν κάπως περιορισμένος λόγω του σχετικά μικρού προϋπολογισμού και του αριθμού των χρηματοδοτούμενων έργων. Το πρόγραμμα ΠΝΕ συνέβαλε στην προώθηση της ενδοευρωπαϊκής ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης σχετικά με τα ναρκωτικά και τις επιβλαβείς συνέπειές τους, ιδίως μεταξύ των νέων και των χρηστών ναρκωτικών. Επιπλέον, η δράση που χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ βελτίωσε τον διάλογο για τα ναρκωτικά και διευκόλυνε την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών.
- Ορισμένα έργα του προγράμματος ΠΝΕ συνέβαλαν στη χάραξη πολιτικής/ανάπτυξη νομοθεσίας σε ενωσιακό επίπεδο. Οι συμβάσεις προμηθειών, οι οποίες αποσκοπούσαν ειδικότερα στην ανάπτυξη και την εφαρμογή πολιτικών και νομοθεσίας στον τομέα πρόληψης της χρήσης ναρκωτικών, βελτίωσαν την αποτελεσματικότητά τους στον εν λόγω τομέα διότι έδωσαν το έναυσμα για συζητήσεις σχετικά με τη χάραξη πολιτικής και κατηύθυναν τη διαδικασία χάραξης πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών.
- Σε επίπεδο έργων, οι περισσότερες πρωτοβουλίες πέτυχαν τους στόχους τους, ιδίως χάρη στις καλές σχέσεις εργασίας με τους εταίρους και σε μια σαφή λογική παρέμβασης όσον αφορά τη στοχευόμενη ομάδα, τους σκοπούς, τη μέθοδο και τις προς υλοποίηση δραστηριότητες. Δεν υπήρξαν σημαντικά εμπόδια στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων του έργου.

⁵⁹ Στο ίδιο, σ. 60-62.

- Στο πλαίσιο των χρηματοδοτούμενων δράσεων του προγράμματος ΠΝΕ αναπτύχθηκαν επίσης εργαλεία που θεωρούνται καινοτόμα σε πολλούς τομείς. Στα εν λόγω εργαλεία περιλαμβάνονται μέτρα πρόληψης και μείωσης των επιβλαβών επιπτώσεων και θεραπευτικές προσεγγίσεις, ερευνητικές μέθοδοι ή συμβολή σε νέα έρευνα προκειμένου να γεφυρωθούν τα κενά γνώσης, καθώς και καινοτόμες προσεγγίσεις στην ενημέρωση και την αύξηση της ευαισθητοποίησης μεταξύ των ευάλωτων ομάδων.

Βιωσιμότητα και διάδοση

- Σε γενικές γραμμές, η διάδοση των αποτελεσμάτων του προγράμματος ΠΝΕ συνέβαλε στην αύξηση του τοπικού αντίκτυπου των έργων, ιδίως λόγω της εφαρμογής μεθόδων διάδοσης, γεγονός που συνέβαλε στην προσέγγιση ενός μεγάλου αριθμού ενδιαφερόμενων μερών (ΕΕ και εθνικοί φορείς χάραξης πολιτικής, μη κυβερνητικές οργανώσεις/οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, κοινωνικοί λειτουργοί, νέοι και εμπειρογνώμονες για θέματα ναρκωτικών).
- Τα αποτελέσματα των έργων διαδόθηκαν μέσω των δικτυακών τόπων των δικαιούχων, καθώς και μέσω των δικτυακών τόπων της Επιτροπής και του ΕΚΠΝΤ. Το γεγονός αυτό βελτίωσε περαιτέρω την προβολή του ίδιου του προγράμματος (αποδεικνύεται από τον αυξανόμενο αριθμό των αιτήσεων που υποβλήθηκαν). Επίσης, η χρήση δημοσίων συμβάσεων συνέβαλε στην παραγωγή πληροφοριακού υλικού και στη διοργάνωση εκδηλώσεων με σκοπό τη διάδοση των αποτελεσμάτων των έργων. Ωστόσο, δεν αξιοποιήθηκαν πλήρως οι δυνατότητες των μηχανισμών και των στρατηγικών διάδοσης.
- Οι περισσότερες πρωτοβουλίες ανέπτυξαν ένα σχέδιο βιωσιμότητας και/ή διάδοσης. Ωστόσο, παρουσιάστηκαν σημαντικές διαφορές στον βαθμό αποτελεσματικότητας με τον οποίο οι δικαιούχοι διασφάλισαν τη βιωσιμότητα και τη μεταβιβασιμότητα των αποτελεσμάτων και των δραστηριοτήτων του έργου.

Αποδοτικότητα

- Η χρηματοδότηση που διατέθηκε για την υλοποίηση του προγράμματος ΠΝΕ ενδεχομένως να μην ήταν απόλυτα επαρκής, δεδομένου του επιπέδου φιλοδοξίας ορισμένων στόχων, της υψηλής ζήτησης για χρηματοδότηση, των υψηλών ποσοστών απορρόφησης των επιδοτήσεων και της υψηλής επίτευξης εκροών και αποτελεσμάτων. Ωστόσο, η χρηματοδότηση που διατέθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΝΕ ήταν επαρκής ώστε να επιτύχουν οι δικαιούχοι τους στόχους τους.
- Με την πάροδο του χρόνου, βελτιώθηκε η διαχείριση της Επιτροπής, ενώ οι δικαιούχοι των επιδοτήσεων έκριναν θετική τη συνεργασία με την Επιτροπή.
- Όσον αφορά το περιθώριο απλούστευσης, το επίπεδο λεπτομέρειας που απαιτούσε το έντυπο της αίτησης αυξήθηκε από την πρόσκληση του 2010 και μετά, και συμπεριλήφθηκε σε αυτό η εισαγωγή των ροών εργασίας. Το γεγονός αυτό ωφέλησε τόσο την Επιτροπή όσο και τους αιτούντες. Η συντριπτική πλειονότητα των συμμετεχόντων έκριναν σκόπιμες τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων. Οι ρυθμίσεις της Επιτροπής σχετικά με την παρακολούθηση κρίθηκαν, τουλάχιστον εν μέρει, ορθές και χρήσιμες κατά τη διάρκεια υλοποίησης των έργων/δραστηριοτήτων. Οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων αντικατοπτρίζουν μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση μεταξύ οικονομικής αιτιολόγησης και εκτίμησης των πραγματικών αποτελεσμάτων και του δυνητικού αντίκτυπου των έργων.

Ενωσιακή προστιθέμενη αξία

- Τα περισσότερα κράτη μέλη συμμετείχαν στο πρόγραμμα ΠΝΕ είτε ως κύριοι είτε ως εταίροι οργανισμοί.
- Η ενωσιακή προστιθέμενη αξία του προγράμματος εντοπίστηκε στο γεγονός ότι το πρόγραμμα ΠΝΕ έδωσε τη δυνατότητα σε οργανισμούς με έδρα σε διαφορετικά κράτη μέλη να κάνουν τη διαφορά στον τομέα της μείωσης της ζήτησης ναρκωτικών. Οι εταιρικές σχέσεις που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο των έργων συνέβαλαν στην προώθηση της διακρατικής εκμάθησης και στη βελτίωση της προβολής των πρωτοβουλιών που

υλοποιήθηκαν, καθώς και στον εντοπισμό πληροφοριών στον τομέα της πρόληψης και της καταπολέμησης των ναρκωτικών. Οι εταιρικές σχέσεις βελτίωσαν επίσης τη διασυννοριακή συνεργασία, συνέβαλαν στην ανταλλαγή και τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών και πληροφοριών, ανέπτυξαν αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών και στήριξαν τη δημιουργία πρακτικών εργαλείων και λύσεων για την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων. Ωστόσο, δεν κατέστη ακόμα δυνατό να μετρηθεί ο βαθμός των βελτιώσεων και των συνεισφορών, δηλαδή η ενωσιακή προστιθέμενη αξία όσον αφορά τον αντίκτυπο.

Βασικές συστάσεις

- Καλύτερος καθορισμός των προτεραιοτήτων: η Επιτροπή θα πρέπει να επενδύσει περισσότερο χρόνο και ανθρώπινους πόρους στη διαδικασία καθορισμού προτεραιοτήτων προκειμένου να διασφαλιστεί η ικανοποιητική επίτευξή τους στο πλαίσιο ειδικού προϋπολογισμού.
- Ρεαλιστικές αξιολογήσεις των κινδύνων των έργων και καλύτερες στρατηγικές μετριασμού των κινδύνων: η Επιτροπή θα πρέπει να βελτιώσει την παρακολούθηση των κινδύνων σε όλη τη διάρκεια του έργου, για παράδειγμα απαιτώντας την υποβολή σύντομων εκθέσεων προόδου οι οποίες εντοπίζουν την εμφάνιση δυνητικών κινδύνων κατά τη διάρκεια υλοποίησης των έργων.
- Αύξηση της εστίασης στην εκτίμηση των επιπτώσεων σε όλα τα επίπεδα και όχι μόνο στα αποτελέσματα, στο πλαίσιο της παρακολούθησης και της αξιολόγησης. Αυτό συμβαδίζει με την ανάγκη για συλλογή, ανάλυση και χρήση αντικειμενικών και ανεξάρτητων στοιχείων για την εκπόνηση αξιολογήσεων των έργων και του προγράμματος.
- Διερεύνηση τρόπων για την αξιοποίηση των εκροών, των αποτελεσμάτων και των βέλτιστων πρακτικών των έργων από άλλες οργανώσεις, καθώς και από άλλα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της παροχής περισσότερων πόρων για μεταφράσεις, επικοινωνία και διάδοση.
- Βελτίωση της λογικής παρέμβασης του προγράμματος: προς ενίσχυση του πεδίου εφαρμογής του προγράμματος και των γενικών και ειδικών στόχων και προτεραιοτήτων του, των ειδών δράσης καθώς και του εύρους των μέτρων παρέμβασης και εφαρμογής, η Επιτροπή θα επιδιώξει να βελτιώσει τη λογική παρέμβασης⁶⁰ και να καταστήσει τις σχέσεις μεταξύ του σκεπτικού, των στόχων, των εισροών, των εκροών, των δικαιούχων, των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων και του αντικτύπου περισσότερο σαφείς, ακριβείς και συγκεκριμένες σε κάθε μελλοντική συνέχιση του προγράμματος.

⁶⁰ Βλέπε για παράδειγμα Σχήμα 1-1 Λογική παρέμβασης του προγράμματος πρόληψης των ναρκωτικών και σχετικής ενημέρωσης (2007-2013) Σχήμα 1-1 Λογική παρέμβασης του προγράμματος πρόληψης των ναρκωτικών και σχετικής ενημέρωσης (2007-2013)